



IL-KUMMISSJONI  
EWROPEA

Brussell, 20.7.2021  
SWD(2021) 705 final

**DOKUMENT TA' HIDMA TAL-PERSUNAL TAL-KUMMISSJONI**

**Rapport dwar l-Istat tad-Dritt 2021  
Il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-Istat tad-Dritt fiċ-Ċekja**

*Li jakkumpanja d-dokument*

**KOMUNIKAZZJONI MILL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW,  
LILL-KUNSILL, LIL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI U L-KUMITAT TAR-  
REGJUNI**

**Rapport dwar l-Istat tad-Dritt 2021  
Is-sitwazzjoni tal-Istat tad-Dritt fl-Unjoni Ewropea**

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -  
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 706 final} -  
{SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} - {SWD(2021) 709 final} -  
{SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} - {SWD(2021) 712 final} -  
{SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} - {SWD(2021) 715 final} -  
{SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} - {SWD(2021) 718 final} -  
{SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} - {SWD(2021) 721 final} -  
{SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} - {SWD(2021) 724 final} -  
{SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final} - {SWD(2021) 727 final}

## ASTRATT

Żewġ riformi importanti tal-gudikatura Ċeka, il-proċedura tal-għażla għall-imħallfin u r-regim dixxiplinarju għall-imħallfin, imxew 'il quddiem, fejn tal-ewwel ġew adottati f'Mejju 2021. Kif diġà ġie nnotat fir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, dawn ir-riformi jistgħu jsaħħu l-indipendenza tal-gudikatura billi jzidu t-trasparenza tal-proċess tal-għażla tal-imħallfin u joffru salvagwardji addizzjonali fi proċedimenti dixxiplinari kontra l-imħallfin. Ikompli l-isforzi biex titjeb id-digitalizzazzjoni tal-gustizzja, inkluż il-pubblikazzjoni ta' sentenzi u t-tnejn ta' sistema ta' ġestjoni ta' fajls digitali. L-effiċjenza tal-proċedimenti fil-gustizzja ċivili, kummerċjali u amministrattiva tjebet. Il-qrati rnexxielhom ikompli l-ħidma tagħhom matul il-pandemija tal-COVID-19 mingħajr tfixkil kbir.

Filwaqt li l-qafas legali u istituzzjonali biex tiġi indirizzata l-korruzzjoni huwa ġeneralment fis-seħħ, hemm nuqqas ta' progress fl-implimentazzjoni tal-Istrateġija tal-Gvern Kontra l-Korruzzjoni 2018-2022 u l-Pjanijiet ta' Azzjoni li jakkumpanjawha. B'mod aktar speċifiku, fi tmiem il-mandat tal-Gvern attwali għadd ta' inizjattivi importanti ta' riforma fil-qasam tal-prevenzjoni tal-korruzzjoni għadhom pendenti fil-Parlament Ċek, inklużi abbozzi ta' liġijiet dwar il-lobbying, dwar il-protezzjoni tal-informaturi u dwar l-estensjoni tal-mandat tal-Uffiċċju Suprem tal-Awditjar. Fir-rigward tal-korruzzjoni ta' livell għoli, l-investigazzjonijiet u l-awditjar fil-livell nazzjonali u Ewropew tal-użu tal-fondi tal-UE reċentement sabu evidenza ta' kunflitti ta' interess fl-oġġla livell eżekuttiv, li abbażi tagħhom ġie aċċettat każ mill-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew. Barra minn hekk, f'każ ta' frodi relatat mas-sussidji tal-UE, riċentement l-investigaturi nazzjonali rrakkomandaw l-akkuża. Minħabba l-pandemija tal-COVID-19, ġew posposti l-biċċa l-kbira tal-miżuri kontra l-korruzzjoni fis-settur tal-kura tas-saħħa li kienu ppjanati li jiġu introdotti fl-2020.

Ir-regoli kostituzzjonali jiggarantixxu l-libertà tal-espressjoni u d-dritt għall-informazzjoni, u jipprojbixxu espressament iċ-ċensura. Fl-2021 ġew ippromulgati regoli biex tittejjeb l-informazzjoni dwar it-trasparenza tas-sjeda benefiċjarja tal-mezzi tax-xandir. Il-Kunsill tax-Xandir Ċek jidher li qed iwettaq il-kompiti tiegħu b'mod effettiv, iżda l-kontroversji politiċi komplew jaffettwaw il-bord superviżorju tat-TV Ċek separat. Is-settur tal-media stampata ġie affettwat b'mod sever matul il-pandemija tal-COVID-19. Ma ġiet adottata l-ebda skema ta' appoġġ għall-Media biex jiġu miġġielda l-effetti tal-pandemija tal-COVID-19.

Mill-bidu tal-pandemija tal-COVID-19, kważi nofs l-atti legali adottati kienu soġġetti għal proċedura leġiżlattiva mqassra b'possibiltà limitata ta' konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati. Il-partijiet ikkonċernati jinnotaw li l-użu tal-proċedura leġiżlattiva mqassra ma kienx limitat għal liġijiet relatati direttament mal-pandemija tal-COVID-19. L-istat ta' emerġenza kien fis-seħħ għal parti sinifikanti tas-sena 2020. It-tiġdid tiegħu fil-bidu tal-2021, minkejja r-rifjut ta' estensjoni mill-Kamra tad-Deputati, ġie kkritikat, inkluż għal raġunijiet ta' kostituzzjonalità. Il-qrati spiss intalbu jirrevedu l-miżuri ta' emerġenza u annullaw bosta minnhom. Fil-Parlament jiġi diskuss abbozz ta' liġi li jistabbilixxi uffiċċju ġdid għall-Ombudsman tat-Tfal. L-impatt tal-pandemija tal-COVID-19 fuq l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili kien sostanzjali, u ġegħilhom jillimitaw l-attivitàjiet tagħhom.

## **I. IS-SISTEMA ĠUDIZZJARJA**

Is-sistema tal-ġustizzja Ċeka hija magħmula minn 86 qorti distrettwali, tmien qrati reġjonali, żewġ qrati għolja, il-Qorti Suprema u l-Qorti Amministrattiva Suprema<sup>1</sup>. Il-Qorti Kostituzzjonali ma taqax fl-istruttura tal-qrati ġenerali, iżda hija parti mis-sistema ġudizzjarja, li għandha l-kompitu li tiggarantixxi l-kostituzzjonalità tal-leġiżlazzjoni u l-protezzjoni tad-drittijiet u l-libertajiet fundamentali tal-bniedem. L-entità ċentrali tal-istat responsabbli għall-amministrazzjoni tal-qrati hija l-Ministeru għall-Ġustizzja. Il-Ministeru għall-Intern iwettaq amministrazzjoni tal-istat tal-qrati għolja, reġjonali u distrettwali sal-punt stipulat mil-liġi<sup>2</sup>, direttament jew inkella permezz tal-presidenti ta' dawn il-qrati. Xi atti amministrazzjoni ċentrali tal-istat jitwettqu mill-President taż-żewġ Qrati Supremi. Dawn id-diversi awtoritajiet iqisu l-opinjoni tal-kunsilli tal-ġudikatura rilevanti, li jiġu stabbiliti fil-Qorti Suprema, fil-Qorti Amministrattiva Suprema, fil-qrati għolja, fil-qrati reġjonali u fil-qrati distrettwali akbar. L-imħallfin huma maħtura mill-President tar-Repubblika, minn fost il-kandidati magħzula mill-presidenti tal-qrati reġjonali u pprezentati mill-Ministru għall-Ġustizzja. Is-servizz tal-Prosekuzzjoni huwa parti mill-fergħa eżekuttiva<sup>3</sup>. Il-prosekuturi pubbliċi jiġu appuntati fil-kariga tagħhom għal perjodu indefinit mill-Ministru għall-Ġustizzja bi proposta mill-Prosekutur Ġenerali. Il-Prosekutur Ġenerali jinhatar u jitneħħa mill-Gvern fuq proposta mill-Ministru għall-Ġustizzja<sup>4</sup>. Iċ-Ċekja tipparteċipa fl-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew. Il-Kumitat Nazzjonali tal-Avukati huwa stabbilit bil-liġi u huwa indipendenti. Dan iwettaq amministrazzjoni pubblika fil-qasam tal-professjoni legali u jipprovdi awtoregolamentazzjoni għall-professjoni kollha kemm hi. Is-setgħa ta' awtoregolamentazzjoni tal-Kumitat Nazzjonali hija limitata mis-setgħa tal-Ministru għall-Ġustizzja fl-oqsma elenkati mil-liġi.

### **Indipendenza**

**Il-perċezzjoni tal-indipendenza ġudizzjarja fost il-pubbliku ġenerali u l-kumpaniji baqgħat medja.** B'mod ġenerali, 51 % tal-pubbliku ġenerali u tal-kumpaniji jqisu li l-indipendenza tal-qrati u tal-imħallfin fiċ-Ċekja hija jew “tajba ħafna” jew “pjuttost tajba” fl-2021<sup>5</sup>. Dan jirrappreżenta xejra pożittiva kontinwa ta' żidiet annwali inkriminali fil-perċezzjoni pożittiva fost il-kumpaniji, filwaqt li fost il-pubbliku ġenerali l-livell ta' indipendenza ġudizzjarja perċepita naqas ftit meta mqabbel mas-sena l-oħra.

**Ġiet adottata emenda tal-proċedura tal-għażla għall-imħallfin<sup>6</sup>.** L-emenda, li daħlet fis-seħħ fl-9 ta' Ġunju 2021<sup>7</sup>, għandha l-għan li tistabbilixxi sistema trasparenti u uniformi ta' reklutaġġ u għażla ta' mħallfin u presidenti tal-qrati godda bbażata fuq kriterji preċiżi, oġġettivi u uniformi. Qabel, ma kien hemm l-ebda regolament statutorju tal-proċess tal-

<sup>1</sup> Barra minn hekk, kmamar amministrattivi speċjalizzati fil-qrati reġjonali jaġixxu bhala qrati amministrattivi tal-prim'istanza.

<sup>2</sup> L-Att Nru 6/2002 Coll., Dwar il-Qrati u l-Imħallfin.

<sup>3</sup> L-Artikolu 80 tal-Kostituzzjoni, li huwa inkluż fit-Tielet Parti, il-Fergħa Eżekuttiva.

<sup>4</sup> Il-metodu tal-hatra u tat-tkeċċija tal-prosekuturi bi grad għoli huwa parti minn riforma proposta mill-Ministeru għall-Ġustizzja f'Ġunju 2019 u li bħalissa huwa wieqaf.

<sup>5</sup> Il-Figuri 48 u 50, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE tal-2021. Il-livell ta' indipendenza ġudizzjarja perċepita huwa kkategorizzat kif ġej: baxx ħafna (anqas minn 30 % tar-rispondenti jipperċepixxu l-indipendenza ġudizzjarja bhala pjuttost tajba u tajba ħafna); baxx (bejn 30 % u 39%), medju (bejn 40 % u 59%), għoli (bejn 60 % u 75%), għoli ħafna ('il fuq minn 75%).

<sup>6</sup> Għal aktar informazzjoni ara r-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 2.

<sup>7</sup> Emendi tal-Att Nru 6/2002 Coll., dwar il-Qrati u l-Imħallfin.

għażla tal-kandidati għal karigi ġudizzjarji. Il-karatteristiċi ewlenin tal-emenda huma konsistenti mal-istandards Ewropej, b'mod partikolari billi l-maġġoranza tal-membri fil-kumitati inkarigati bl-għażla tal-kandidati għall-ħatra se jkunu l-imħallfin<sup>8</sup>.

**L-abbozz ta' emenda tar-reġim dixxiplinarju għall-imħallfin għadda mill-ewwel qari fil-Kamra tad-Deputati<sup>9</sup>.** Ir-riforma tfitte li tintroduċi s'f'f' s'f'f' ġudizzjarju<sup>10</sup> tad-deċiżjonijiet meħuda fir-rigward tal-imħallfin mill-qorti dixxiplinari<sup>11</sup> billi tistabbilixxi sistema dixxiplinari fuq żewġ livelli, fejn il-qrati superjuri jaġixxu bħala qrati tal-prim'istanza u l-Qorti Suprema u l-Qorti Amministrattiva Suprema bħala qrati tal-appell. F'Diċembru 2020, ir-riforma għaddiet mill-ewwel qari fil-Kamra tad-Deputati. Bl-istabbiliment ta' tali livell doppju ta' s'f'f' ġudizzjarju, din ir-riforma tista' tikkontribwixxi għat-tisħih tal-indipendenza ġudizzjarja, li hija konsistenti mal-liġi tal-UE u l-istandards Ewropej<sup>12</sup>.

**Ir-riforma prevista tas-Servizz tal-Prosekuzzjoni mhijiex mistennija li titkompla f'dan il-perjodu leġiżlattiv<sup>13</sup>.** Riforma tas-Servizz tal-Prosekuzzjoni ilha żmien twil sugġett ta' dibattiti politiċi u soġġetta għar-rakkomandazzjonijiet tal-GRECO<sup>14</sup>. Kif innotat fir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, l-aħħar abbozz ta' riforma<sup>15</sup>, ippubblikat f'Ġunju 2019, fittex li jemenda r-reġim ta' ħatra u tkeċċija għas-Servizz tal-Prosekuzzjoni u l-mandat ta' prosekuturi pubbliċi anzjani. L-abbozz ta' riforma ltaqa' ma' oppożizzjoni mill-partijiet ikkonċernati u mill-pubbliku u mhuwiex previst li jiġi approvat mill-Gvern qabel l-elezzjonijiet parlamentari ta' Ottubru<sup>16</sup>.

---

<sup>8</sup> Il-Liġi Nru 630, li temenda t-Taqsima 105a u 116 tal-Att Nru 6/2002 Coll., dwar il-Qrati u l-Imħallfin; Il-Liġi Nru 630, emenda proposta tat-Taqsima 105e u t-Taqsima 116 tal-Att Nru 6/2002 Coll., dwar il-Qrati u l-Imħallfin; ir-Rakkomandazzjoni CM/Rec(2010)12 tal-Kumitat tal-Ministri tal-Kunsill tal-Ewropa, il-paragrafu 47. Is-Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-20 ta' April 2021, *Repubblika*, C-896/19, il-paragrafi 66-69.

<sup>9</sup> Għal aktar informazzjoni ara r-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 3.

<sup>10</sup> Teżisti l-possibbiltà li jintalab il-ftuħ mill-ġdid tal-proċedimenti jekk tfeġġ informazzjoni li qabel ma kinitx magħrufa, u huwa possibbli li jitressaq ilment kostituzzjonali; madankollu dawn il-proċeduri mhumiex ikkunsidrati bħala s'f'f' ġudizzjarju standard.

<sup>11</sup> Is-senat dixxiplinari huwa senat speċjali fil-Qorti Amministrattiva Suprema.

<sup>12</sup> Ir-Rakkomandazzjoni CM/Rec(2010)12 tal-Kumitat tal-Ministri tal-Kunsill tal-Ewropa, il-paragrafu 69; l-opinjoni tal-Kummissjoni ta' Venezja, CDL-AD(2010)004, il-paragrafu 43; l-opinjoni tal-Kummissjoni ta' Venezja, Lista ta' Verifika tal-Istat tad-Dritt (CDL-AD (2016)007, il-paragrafu 78; skont il-ġurisprudenza tal-Qorti Ewropea tal-Ġustizzja (C-216/18 PPU, LM, il-25 ta' Lulju 2018, il-punt 67): "ir-reqwiżit ta' indipendenza jeżiġi wkoll li s-sistema dixxiplinari ta' dawk li l-kompitu tagħhom huwa li jiddeċiedu jkollha l-garanziji neċessarji sabiex jiġi evitat kull riskju li tali sistema tintuża bħala sistema ta' kontroll politiku tal-kontenut tad-deċiżjonijiet ġudizzjarji. F'dan ir-rigward, l-ippromulgar ta' regoli li jiddefinixxu, b'mod partikolari, kemm l-aġir li jikkostitwixxi ksur dixxiplinari u kemm is-sanzjonijiet applikabbli konkretament, li jipprevedu l-intervent ta' istanza indipendenti konformement ma' proċedura li tiggarrantixxi b'mod s'f'f' id-drittijiet stabbiliti fl-Artikoli 47 u 48 tal-Karta, b'mod partikolari d-drittijiet tad-difiża, u li jistabbilixxu l-possibbiltà li d-deċiżjonijiet tal-organi dixxiplinari jiġu kkontestati quddiem qorti, jikkostitwixxi gabra ta' garanziji essenzjali għall-finijiet tal-ħarsien tal-indipendenza tas-setgħa ġudizzjarja".

<sup>13</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, pp. 3-4.

<sup>14</sup> GRECO *Fourth Evaluation Round* – Rapport ta' Evalwazzjoni, ir-Rakkomandazzjoni x.

<sup>15</sup> Materjali ppubblikati fil-librerija elettronika tal-proċess leġiżlattiv, jinsabu fuq <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

<sup>16</sup> Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja, mill-Ministeru tal-Ġustizzja.

**Kodiċi ta' etika għall-imħallfin ġie approvat minn maġġoranza tal-qrati.** Il-kodiċi tal-etika<sup>17</sup> thejja minn grupp ta' ħidma stabbilit fil-Qorti Suprema, immexxi mill-President tal-Qorti Suprema u magħmul minn imħallfin minn qrati ta' livelli differenti<sup>18</sup>. Wara l-finalizzazzjoni tiegħu, il-Kodiċi ġie ppreżentat għall-approvazzjoni lill-kunsilli tal-imħallfin stabbiliti f'kull qorti<sup>19</sup>. Maġġoranza vasta tal-kunsilli adottaw il-Kodiċi. Il-GRECO rakkomanda l-iżvilupp ta' kodiċi ta' kondotta professjonali għall-imħallfin<sup>20</sup>.

**L-imħallfin u l-prosekuturi kienu soġġetti għal dikjarazzjonijiet kritiċi minn rappreżentanti tal-Gvern.** Ir-rappreżentanti tal-eżekuttiv f'diversi okkażjonijiet għamlu rimarki kritiċi fir-rigward tal-imħallfin ta' grad għoli u s-Servizz tal-Prosekuzzjoni, fejn ikkontestaw l-indipendenza tagħhom<sup>21</sup>. Bħala reazzjoni, ir-rappreżentanti tal-ġudikatura ħarġu dikjarazzjonijiet li jesprimu t-tħassib tagħhom u jfakkru l-importanza tal-indipendenza ġudizzjarja u l-fiducja tal-pubbliku fil-ġudikatura<sup>22</sup>. Fl-14 ta' Mejju, il-Prosekutur Ġenerali ħabbar ir-riżenja tiegħu, fejn indika l-pressjoni perċepita<sup>23</sup> bħala waħda mir-raġunijiet<sup>24</sup>.

## Kwalità

**Il-Parlament ma qabilx dwar il-proposta tal-gvern biex jingabru ċerti tariffi tal-qorti.** Emenda proposta għall-Att dwar it-tariffi tal-Qorti<sup>25</sup> ġiet irrifjutata mill-Kamra tad-Deputati fl-ewwel qari fid-29 ta' Jannar 2021 dwar kunsiderazzjonijiet ta' aċċessibbiltà għall-ġustizzja fid-dawl tal-pandemija tal-COVID-19 li għaddejja bħalissa. Il-Gvern ma jippjana l-ebda emenda ulterjuri u lanqas preżentazzjoni mġedda tal-proposta matul il-perjodu legiżlattiv

---

<sup>17</sup> Il-verżjoni Ċeka tal-Kodiċi ta' Etika tinsab fuq [https://www.nsoud.cz/judikatura/ns\\_web.nsf/0/480C6A02F818B1DCC12586B00029183B/\\$file/ETICK%20\(2\).pdf](https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/480C6A02F818B1DCC12586B00029183B/$file/ETICK%C3%9D%20KODEX%20(2).pdf); il-verżjoni bl-Ingliż fuq [https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns\\_web.nsf/web/CodeofEthics~Code\\_of\\_Ethic~?Open&lng=EN](https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/CodeofEthics~Code_of_Ethic~?Open&lng=EN).

<sup>18</sup> Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, pp. 4-5.

<sup>19</sup> Iċ-Ċekja ma għandhiex Kunsill Ġudizzjarju, iżda l-kunsilli tal-imħallfin huma stabbiliti f'kull qorti. Il-kunsilli huma magħmula minn imħallfin mill-qorti rispettiva, li jiġu eletti mill-kollegi tagħhom. Fil-qrati distrettwali b'inqas minn 11-il imħallef, ir-rwol tal-kunsill jitwettaq minn assemblea tal-imħallfin kollha tal-qorti; L-Artikoli 46 u s-segwent tal-Att dwar il-Qrati u l-Imħallfin.

<sup>20</sup> GRECO Fourth Evaluation Round – Evaluation Report, ir-Rakkomandazzjoni vii(i).

<sup>21</sup> Intervista mal-Ministru tal-Ġustizzja f'Denik N (3 ta' Frar 2021), Min wiegħed xiex lil min? Huma jagħmlu konfużjoni qabel l-elezzjonijiet, Benesova tikkritika d-deċiżjoni tal-Qorti Kostituzzjonali; Denik N (3 ta' Frar 2021), Babiš akkuża lill-imħallfin milli jinfluwenzaw l-elezzjonijiet. Aħna qed niproteġu biss il-Kostituzzjoni, irreaġixxejna Rychetský; intervista mal-Ministru tal-Ġustizzja f'Info.cz (il-25 ta' Frar 2021), il-Proċedimenti kontra Babiš se jibqgħu għaddejjin sal-elezzjoni, il-prosekuturi jużawha bħala tarka kontra t-tkeċċija tagħhom. Il-Ministru tal-Ġustizzja ddubita pubblikament dwar il-legalità tal-azzjonijiet dwar il-Prosekutur Ġenerali u ħabbar li kienet se tibda proċedimenti dixxiplinari. Madankollu, il-Prosekutur Ġenerali kien appoġġat mill-Prim Ministru, kif irrappurtat f'Seznam zprávy (id-9 ta' Mejju 2020) Benešová tintensifika l-ġlieda kontra l-kap tal-prosekuturi.

<sup>22</sup> Dikjarazzjoni tal-Unjoni tal-Imħallfin, Soudcovská unie k vystoupení ministryně spravedlnosti; Dikjarazzjoni tal-Unjoni tal-Prosekuturi (l-4 ta' Frar 2021); Dikjarazzjoni tal-President tal-Unjoni tal-Prosekuturi (26 ta' Frar 2021).

<sup>23</sup> Stqarrija għall-istampa tal-Prosekuzzjoni Pubblika (l-14 ta' Mejju 2021), il-Prosekutur Ġenerali Pavel Zeman ħabbar ir-riżenja tiegħu, rekord tal-konferenza stampa disponibbli fuq <https://www.dvtv.cz/video/sef-zalobcu-zeman-konci-citil-jsem-silny-tlak-ze-strany-benesove-nehci-dal-jen-odrazet-jeji-utoky>; Ara wkoll l-intervista mal-Prosekutur Ġenerali f'Denik N (il-25 ta' Mejju 2020), Zeman: Po schůzce s Benešovou jsem vycítil svůj konec, byli jsme pro ni vděčný terč. Politika zhrubla.

<sup>24</sup> Il-Prosekutur Ġenerali l-ġdid inhatar fit-13 ta' Lulju 2021.

<sup>25</sup> Għal aktar informazzjoni ara r-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 4-5.

attwali<sup>26</sup>. Is-sistema kontinwa ta' għajnuna legali mwessa' implimentata mill-Kamra tal-Avukati Ċeka<sup>27</sup> kkontribwiet ukoll biex tiffacilita l-aċċess għall-ġustizzja, b'mod partikolari għal persuni vulnerabbli li ma jistgħux jaffordjaw avukat.

**Bhalissa għaddejnin diversi proġetti biex titjeb id-diġitalizzazzjoni tal-ġustizzja.** Il-Ministeru tal-Ġustizzja nieda verżjoni pilota ta' bażi ta' data ċentrali pubblikament disponibbli ta' sentenzi<sup>28</sup>, li tibda b'kawżi ċivili. Il-baži tad-*data* se tiġi estiża b'mod inkrementali. L-obbligu għall-qrati li jipubblikaw is-sentenzi kollha mill-1 ta' Lulju 2022 iddaħħal fl-Att dwar il-Qrati u l-Imħallfin, wara emenda li daħlet fis-sehħ fid-9 ta' Ġunju 2021<sup>29</sup>. Proġett li għaddejnin bhalissa mill-Ministeru tal-Ġustizzja biex jappoġġa l-anonimizzazzjoni se jikkontribwixxi għal dan l-isforz. Ir-regoli proċedurali li jippermettu l-użu ta' għodod diġitali fil-qrati kif ukoll l-istrumenti u l-infrastruttura diġitali xierqa huma fil-biċċa l-kbira fis-sehħ<sup>30</sup>, li kkontribwixxew b'mod qawwi għat-tkomplija tal-operat tal-qrati matul il-pandemija tal-COVID-19. Madankollu, għad ma hemmx soluzzjonijiet għall-aċċess tal-fajl elettroniku tal-biċċa l-kbira tal-każijiet li għaddejnin<sup>31</sup>. Il-ħidma fuq l-introduzzjoni ta' sistema sħiħa ta' fajls elettronici<sup>32</sup> kompliet iżda għadha fl-istadju tal-offerti<sup>33</sup>.

**Fil-Parlament qed jiġi diskuss abbozz ġdid ta' leġislazzjoni għar-riforma tal-proċedimenti ta' infurzar u ta' insolvenza.** Il-proċedimenti ta' infurzar u insolvenza ilhom sugġett ta' diskussjonijiet politiċi għal hafna snin, billi l-hekk imsejja "nassa tad-dejn" taffettwa għadd kbir ta' persuni u<sup>34</sup>, kif iddikjarat mill-Qorti Kostituzzjonali, jista' jkollha impatt negattiv fuq id-drittijiet fundamentali tagħhom, bħad-dritt għal standard ta' għajxien adegwat<sup>35</sup>. Wara riforma tal-proċedimenti ta' insolvenza adottata fl-2019<sup>36</sup>, saru diversi proposti leġislattivi oħra<sup>37</sup> biex jiġi rregolat l-impatt tal-proċedimenti ta' infurzar u insolvenza, b'mod partikolari għall-protezzjoni tad-debituri, inklużi d-debituri minuri.

---

<sup>26</sup> Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 6; informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>27</sup> Kontribuzzjoni mill-Assoċjazzjoni tal-Assoċjazzjoni tal-Avukati Ċeka għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 15; ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 5.

<sup>28</sup> Il-baži tad-*data* hija disponibbli fuq <https://rozhodnuti.justice.cz/soudnirozhodnuti/>.

<sup>29</sup> L-Artikolu 1(23) tal-Liġi Nru 218/2021.

<sup>30</sup> Il-Figuri 40-43, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE tal-2021.

<sup>31</sup> Il-Figura 44, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE tal-2021.

<sup>32</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 5.

<sup>33</sup> Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 8.

<sup>34</sup> Skont informazzjoni minn Novembru 2020, aktar minn 700 000 persuna jiffaċċjaw proċedimenti ta' infurzar; skont informazzjoni mir-rapport tal-Valutazzjoni tal-Impatt Regulatorju sal-Att Nru 31/2019 mill-2019, 90 % tad-debituri ma kinux kapaċi jhallsu lura d-djun tagħhom.

<sup>35</sup> Id-Deciżjoni tal-Qorti Kostituzzjonali Ċeka Nru I. ÚS 3271/13, il-paragrafu 31.

<sup>36</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 5.

<sup>37</sup> L-Att Nru 38/2021, adottat f'Janar 2021, li jstabbilixxi l-hekk imsejjaħ kont protett; il-Liġi Nru 545 approvata mill-Kamra tad-Deputati f'April 2021 li tintroduċi bidliet fil-Kodiċi tal-Proċedura u l-Att dwar il-Uffiċjali Ġudizzjarji; l-abbozz ta' Liġi Nru 1073 ipprezentat f'Novembru 2020 li jintroduċi aktar bidliet fl-Att dwar il-Proċedimenti ta' Insolvenza; l-Abbozz ta' Liġi Nru 986, adottat mis-Senat f'April 2021; l-indirizzar tal-kwistjoni tad-debituri minuri.

## Effiċjenza

**L-effiċjenza tal-proċedimenti fil-kawzi ta' ġustizzja ċivili, kummerċjali u amministrattiva tgiebet.** Filwaqt li ma ffaċċjat l-ebda sfida partikolari f'kawzi ċivili u kummerċjali<sup>38</sup>, it-tul stmat tal-proċedimenti tal-qorti kompli jonqos b'mod inkrementali<sup>39</sup>. Iż-żmien meħtieġ biex jiġu riżolti kawzi amministrattivi naqas b'mod konsiderevoli meta mqabbel mas-snin preċedenti, bi żmien stmat għal deċiżjoni fil-prim'istanza li fl-2019 ħadet 356 jum<sup>40</sup>. Fl-istess hin, ir-rata ta' riżoluzzjoni ta' kawzi amministrattivi żdiedet għal aktar minn 107 %<sup>41</sup>, li jissuggerixxi li l-qrati huma wkoll kapaċi jindirizzaw ix-xogħol b'lura. Dan l-iżvilupp pożittiv jista' jkun riżultat ta' trasferiment ta' mħallfin minn fergħat oħra għal awli amministrattivi. Fl-2020, inħatru disa' imħallfin godda għat-trattament ta' kawzi amministrattivi<sup>42</sup>, li jista' jkompli jżid l-effiċjenza. Madankollu, il-partijiet ikkonċernati jesprimu tħassib dwar nuqqas ġenerali ta' mħallfin u jindikaw li l-Ministeru tal-Ġustizzja mhux qed jiddetermina l-għadd ta' mħallfin li għadhom kif inħatru skont l-ammont ta' xogħol reali tal-qrati<sup>43</sup>.

**Il-qrati u s-Servizz tal-Prosekuzzjoni habbtu wiċċhom ma' sfidi fi gradi differenti matul il-pandemija tal-COVID-19.** Il-Qorti Suprema u l-Qorti Amministrattiva Suprema, li l-proċedimenti tagħhom huma fil-biċċa l-kbira miktuba, irrappurtaw li l-pandemija tal-COVID-19 ma kellha l-ebda effett fuq l-effiċjenza tagħhom<sup>44</sup>. Il-qrati f'istanzi aktar baxxi kienu mgieġhla jipposponu s-seduti ta' smieġ, li jista' jdewwem il-proċedimenti<sup>45</sup>, iżda b'mod ġenerali, il-qrati ma rrappurtaw l-ebda tfixkil kbir<sup>46</sup>. It-telexogħol kien aktar ta' sfida għas-Servizz tal-Prosekuzzjoni minħabba l-livell baxx ta' diġitalizzazzjoni u n-natura tal-ħidma tiegħu<sup>47</sup>.

## II. QAFAS KONTRA L-KORRUZZJONI

Iċ-Ċekja għandha l-qafas leġislattiv u istituzzjonali biex tipprevjeni u tiġġieled il-korruzzjoni fil-biċċa l-kbira tagħha. Id-dipartiment tal-Kunflitt ta' Interessi u Kontra l-Korruzzjoni tal-Ministeru tal-Ġustizzja huwa inkarigat mill-koordinazzjoni u l-monitoraġġ tal-Istrateġija nazzjonali Kontra l-Korruzzjoni 2018-2022, li hija l-qafas strateġiku taċ-Ċekja kontra l-korruzzjoni fil-livell governattiv. Il-Kunsill kontra l-Korruzzjoni jaġixxi bħala korp konsultattiv tal-Gvern. F'kooperazzjoni mas-Servizz tal-Prosekuzzjoni, l-Aġenzija Nazzjonali għall-Kriminalità Organizzata hija l-unità tal-pulizija b'kompetenza fil-pajjiż kollu biex tinvestiga reati ta' korruzzjoni ta' livell għoli<sup>48</sup>. L-Uffiċċju Analitiku Finanzjarju jaġixxi bħala l-Unità tal-Intelligence Finanzjarja taċ-Ċekja. L-Uffiċċju Suprem tal-Awditjar janalizza

<sup>38</sup> Ara wkoll ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 6.

<sup>39</sup> Il-Figuri 6 u 7, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE tal-2021.

<sup>40</sup> Il-Figura 9, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE tal-2021.

<sup>41</sup> Il-Figura 13, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE tal-2021.

<sup>42</sup> Informazzjoni pprovduta fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja mill-Ministeru tal-Ġustizzja.

<sup>43</sup> Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>44</sup> Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>45</sup> Kontribut mill-Assoċjazzjoni tal-Assoċjazzjoni tal-Avukati Ċeka għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 17.

<sup>46</sup> Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>47</sup> Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>48</sup> Każijiet oħra ta' korruzzjoni jiġu ttrattati minn direttorati reġjonali tal-pulizija, bl-Aġenzija Nazzjonali għall-Kriminalità Organizzata tkun tista' tiegħu f'idejha l-każijiet fi kwalunkwe hin.

l-ġestjoni tal-istat tad-dhul u n-nefqa pubbliċi u s-sejbiet tiegħu jistgħu jikkontribwixxu għall-identifikazzjoni tar-riskji tal-korruzzjoni.

**Il-perċezzjoni fost l-esperti u l-eżekuttivi tan-negozju hija li l-livell ta' korruzzjoni fis-settur pubbliku għadu relattivament għoli.** Fl-Indiċi dwar il-Perċezzjoni tal-Korruzzjoni tal-2020 ta' Transparency International, ir-Repubblika Ċeka gabet 54/100, u tinsab fl-erbatax-il post fl-Unjoni Ewropea u fid-disgħa u erbghin post globalment<sup>49</sup>. Din il-perċezzjoni kienet relattivament stabbli<sup>50</sup> matul l-aħħar hames snin<sup>51</sup>.

**F'Diċembru 2020, il-Gvern Ċek adotta Pjan ġdid Kontra l-Korruzzjoni 2021-2022, li jtenni l-prijoritajiet preċedenti.** Dan il-pjan ta' azzjoni<sup>52</sup> huwa l-aħħar wieħed minn erbgha fl-Istrateġija attwali tal-Gvern Kontra l-Korruzzjoni 2018-2022<sup>53</sup>. Meta mqabbla mal-pjan preċedenti<sup>54</sup>, l-erba' oqsma ta' prijorità jibqgħu l-istess<sup>55</sup>. Il-Gvern se jiffoka fuq il-miripendenti, inkluż l-adozzjoni ta' atti leġislattivi dwar il-protezzjoni tal-informaturi u dwar il-lobbying, kif ukoll dwar it-trasparenza, l-aċċess għall-informazzjoni, u r-riskji ta' korruzzjoni relatati mal-COVID-19<sup>56</sup>. Evalwazzjoni *ex post* tal-Pjan ta' Azzjoni preċedenti tal-2020 se tiġi ppubblikata f'Jannar 2022. Il-ħidma analitika preparatorja diġà bdiet għall-Istrateġija l-ġdida Kontra l-Korruzzjoni lil hinn mill-2022<sup>57</sup>, u se tiġi aċċellerata fir-rebbiegħa 2022 biex tkopri l-prijoritajiet il-ġodda tal-gvern li jmiss u l-miżuri li jindirizzaw l-impenji internazzjonali taċ-Ċekja.

**Qed isiru sforzi biex il-korruzzjoni tiġi repressa b'għadd stabbli ta' investigazzjonijiet, prosekuzzjonijiet u kundanni.** Fl-2020, l-awtoritajiet Ċeki tal-infurzar tal-liġi fetħu 180 investigazzjoni relatata mal-korruzzjoni (meta mqabbla ma' 152 fl-2019)<sup>58</sup>, filwaqt li 180 individwu ġew imħarrka għal reati ta' korruzzjoni jew issuspettati<sup>59</sup> minnhom (meta mqabbla ma' 190 individwu fl-2019)<sup>60</sup>. B'kollox, 169 persuna tressqu quddiem qorti (meta mqabbla ma' 125 fl-2019)<sup>61</sup>, filwaqt li 111 ġew ikkundannati għal korruzzjoni matul l-2020 (meta mqabbla ma' 96 individwu fl-2019). Is-sena li għaddiet rat 23 liberazzjoni minħabba

<sup>49</sup> Transparency International, Corruption Perceptions Index 2020 (2021), pp. 2-3. Il-livell ta' korruzzjoni perċepita hija kkategorizzata kif ġej: baxxa (il-perċezzjoni fost l-esperti u l-eżekuttivi tan-negozju tal-korruzzjoni fis-settur pubbliku hija oghla minn 79); relattivament baxx (puntegġi bejn 79 u 60), relattivament għoli (puntegġi bejn 59 u 50), għoli (puntegġi taħt l-50).

<sup>50</sup> Fl-2015, il-puntegġ kien ta' 56, filwaqt li fl-2020, il-puntegġ kien ta' 54. Il-puntegġ jizjed/jonqos b'mod sinifikanti meta jinbidel b'aktar minn hames punti; jitjeb/jiddeterjora (bidliet bejn 4 u 5 punti); Huwa relattivament stabbli (bidliet minn 1 sa 3 punti) f'dawn l-aħħar hames snin.

<sup>51</sup> Id-*data* tal-Ewrobarometru dwar il-perċezzjoni u l-esperjenza tal-korruzzjoni taċ-ċittadini u n-negozji kif irrappurtata s-sena l-oħra tiġi aġġornata kull sentejn. L-aħħar sett ta' *data* huwa l-Ewrobarometru Speċjali 502 (2020) u l-Ewrobarometru Flash 482 (2019).

<sup>52</sup> Ir-Riżoluzzjoni Nru 1273. Il-Pjan huwa disponibbli fuq il-Portal tal-Gvern Kontra l-Korruzzjoni, u ssorveljat mill-Kunsill Governattiv Kontra l-Korruzzjoni.

<sup>53</sup> L-istrateġija Kontra l-Korruzzjoni taċ-Ċekja, li hija bbażata fuq id-Dikjarazzjoni tal-Programm tal-Gvern tal-2018, hija disponibbli fuq il-Portal tal-Gvern Kontra l-Korruzzjoni.

<sup>54</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 7.

<sup>55</sup> Oqsma ta' prijorità jinkludu: (i) Gvern effettiv u indipendenti; (ii) it-trasparenza u l-aċċess miftuħ għall-informazzjoni; (iii) ġestjoni effiċjenti tal-proprjetà tal-Istat; u (iv) l-iżvilupp tas-soċjetà ċivili.

<sup>56</sup> Informazzjoni li waslet mill-Ministeru tal-Ġustizzja fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>57</sup> Informazzjoni li waslet mill-Ministeru tal-Ġustizzja fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>58</sup> Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, pp. 19-20.

<sup>59</sup> It-Taqsimiet 160 u 179b (3) tal-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali.

<sup>60</sup> Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, Appendiċi 1.

<sup>61</sup> Dan jinkludi: Akkużi, mozzjonijiet għal kastigi, u ftehimiet dwar il-ħtija u l-pieni.



korruzzjoni (meta mqabbla ma' 30 fis-sena ta' qabel). F'dawn l-aħħar snin, każijiet ta' profil għoli fil-biċċa l-kbira mharrka mill-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Għoli ffukaw primarjament fuq reati relatati mal-akkwist pubbliku u l-kompetizzjoni (inklużi l-korruzzjoni u l-attività kriminali ta' uffiċjali) u l-frodi tat-taxxa fuq skala kbira<sup>62</sup>. Iċ-Ċekja ma għandhiex reat separat fil-Kodiċi Kriminali li jikkriminalizza t-tixhim barrani, għalkemm dan huwa kopert mir-reat ta' korruzzjoni ġenerali<sup>63</sup>. L-OECD innotat tħassib dwar il-livell baxx ta' infurzar kontra t-tixhim barrani minkejja n-natura orjentata lejn l-esportazzjoni tal-ekonomija Ċeka u l-esportazzjonijiet f'setturi b'riskju għoli li huma suxxettibbli għat-tixhim<sup>64</sup>. Il-miżuri implimentati sa issa, inkluża żieda fil-persunal speċjalizzat u t-tixhim tal-kapaċitajiet analitiċi tad-*data*, ma servewx id-detezzjoni u l-investigazzjoni ta' tixhim barrani. F'dan ir-rigward, jeħtieġ li jinstabu modi biex jiġu prijoritizzati d-detezzjoni, l-investigazzjoni u l-prosekuzzjoni ta' tixhim barrani. L-introduzzjoni ta' reat kriminali separat ta' tixhim barrani, digriet, jew direttiva interna li ssemmi l-livell ta' prijorità ta' tixhim barrani tista' tkun waħda mill-għażliet potenzjali biex tgħin fit-tixhim tal-infurzar<sup>65</sup>.

**L-investigazzjonijiet u l-awditi qajmu tħassib dwar xi każijiet ta' korruzzjoni ta' livell għoli fl-użu tal-fondi tal-UE u kunflitti ta' interess.** Rapport tal-Kummissjoni Ewropea tat-23 ta' April 2021 li jivverifika l-iżborż ta' 17-il għotja tal-UE mogħtija lil kumpanija Ċeka sab irregolaritajiet u kunflitti ta' interess, li jirrakkomanda rkupru ta' madwar EUR 11-il miljun għal nuqqas ta' konformità mar-Regolament Finanzjarju tal-UE tal-2012, u ksur tal-Att Ċek dwar il-Kunflitti ta' Interess<sup>66</sup>. Dan l-aħħar il-każ intbagħat lill-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew u ġie aċċettat minnu. B'mod ġenerali, is-sussidji għal intrapriżi kummerċjali, li fihom uffiċjal pubbliku għandu sehem ta' 25 % jew aktar, huma pprojbiti skont l-Att dwar il-Kunflitti ta' Interess Ċek. Hemm stabbilita Strateġija għall-Ġlieda kontra l-Frodi u l-Korruzzjoni fil-Fondi tal-UE 2014-2020<sup>67</sup> li tistabbilixxi l-qafas bażiku ta' regoli li huma akkumpanjati minn linji gwida proċedurali għall-awtoritajiet manigerjali. Madankollu, tqajjem tħassib f'xi każijiet dwar il-ġestjoni u d-distribuzzjoni tal-fondi tal-UE, inkluż f'investigazzjonijiet relatati mal-frodi tal-Uffiċċju tal-UE Kontra l-Frodi (OLAF) u

<sup>62</sup> Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 18, b'referenza għall-operazzjoni Tax Cobra.

<sup>63</sup> Ir-reat ta' tixhim barrani jista' jiġi kkastigat bhala parti mir-reat ta' korruzzjoni ġenerali, skont il-kontribut taċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 17.

<sup>64</sup> Is-setturi b'riskju għoli jinkludu materjal tal-makkinarju u tad-difiża, inklużi armi esportati lejn destinazzjonijiet b'riskju għoli, ara r-Rapport tal-OECD, Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Phase 4 Two-Year Follow-Up: Iċ-Ċekja (2019), p. 4. Fil-perjodu 2016-2019, iċ-Ċekja fethet investigazzjoni waħda, bdiet proċedimenti f'każ wiehed u ma kkonkludiet l-ebda każ, kif irrappurtat minn "Transparency International, Exporting corruption (2020)", p. 52.

<sup>65</sup> Ara r-Rapport tal-OECD, "Implementing the OECD Anti-Bribery Convention - Phase 4 Two-Year Follow-Up:" Ir-Repubblika Ċeka (2019), li tgħid li "[x]ejn ma jindika indika li t-tixhim barrani sar prijorità. [...]r-Repubblika Ċeka qed tippjana li tespandi d-Dipartiment tal-Analiżi bi 15-il pożizzjoni fl-2021-2025, iżda għad irridu naraw jekk xi whud minnhom humiex se jiġu allokati għall-investigazzjoni ta' tixhim barrani."

<sup>66</sup> Il-Kummissjoni Ewropea, Rapport Finali tal-Awditjar, Nru tal-Verifika REGC414CZ0133, REGIO/C4/AUD (2019), [https://ec.europa.eu/regional\\_policy/en/information/publications/reports/2021/final-report-on-the-audit-of-the-functioning-of-the-management-and-control-systems-in-place-to-avoid-conflict-of-interest-in-czechia](https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2021/final-report-on-the-audit-of-the-functioning-of-the-management-and-control-systems-in-place-to-avoid-conflict-of-interest-in-czechia), Ara wkoll il-Parlament Ewropew, Rapport dwar il-missjoni ta' ġbir ta' informazzjoni tal-Kumitat għall-Kontroll tal-Baġit fir-Repubblika Ċeka, 26-28 ta' Frar 2020. Ara wkoll l-Uffiċċju Suprem tal-Awditjar, Rapport tal-UE tal-2020 - Rapport dwar il-Ġestjoni Finanzjarja tal-UE fiċ-Ċekja (2020), pp. 20-21; ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 8.

<sup>67</sup> Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 15.

investigazzjonijiet nazzjonali relatati li reċentement ikkonkludew f'rakkomandazzjoni għall-akkuża f'każ ta' livell għoli<sup>68</sup>.

**Il-kooperazzjoni fil-prattika bejn l-istituzzjonijiet rilevanti fil-ġlieda kontra l-korruzzjoni fiċ-Ċekja qed taħdem sew u hemm ippjanat aktar speċjalizzazzjoni u żvilupp tal-IT fil-pulizija.** Il-kooperazzjoni bejn is-Servizz tal-Prosekuzzjoni, il-pulizija u l-Unità tal-Intelligence Finanzjarja wriet li kienet mill-qrib u effettiva f'operazzjonijiet fuq skala kbira<sup>69</sup>. Skont il-pulizija u s-Servizz tal-Prosekuzzjoni, ir-riżorsi<sup>70</sup> u l-livell ta' speċjalizzazzjoni tal-investigaturi u l-prosekuturi, kif ukoll l-aċċess tagħhom għall-informazzjoni rilevanti huma biżżejjed biex iwettqu l-kompiti tagħhom fir-repressjoni tal-korruzzjoni. Il-Presidju tal-Pulizija, li huwa ġerarkikament oġġla mill-Aġenzija Nazzjonali għall-Kriminalità Organizzata jospita unità analitika ċentrali biex tippovdi linji gwida u għajjnuna bl-analitika tal-każijiet għall-pulizija kollha. Sabiex il-htigijiet tal-pulizija jiġu pprovdoti b'mod effettiv u jinbnew livelli aktar strateġiċi ta' intelligence, xorta jkunu meħtieġa livell oġġla ta' speċjalizzazzjoni tal-persunal fl-analitika kif ukoll għodod u funzjonijiet addizzjonali tal-IT<sup>71</sup>. Id-dokument kuncettwali tal-2019 għas-servizzi ta' investigazzjoni li jitlob dan it-titjib huwa mistenni li jiġi implimentat u mbagħad rivedut fl-2022<sup>72</sup>.

**Regolament dwar il-lobbying biex tiżdied it-trasparenza fil-proċess leġislattiv Ċek ilu jistenna l-adozzjoni mill-ahhar perjodu ta' rappurtar.** Oqsma kontroversjali li għadhom diskussi jikkonċernaw l-eċċezzjonijiet għad-definizzjoni ta' lobbyists<sup>73</sup>. Ir-Regolament<sup>74</sup> jipprevedi l-istabbiliment ta' registru ta' lobbyists u ufficjali pubbliċi lobbyists aċċessibbli

---

<sup>68</sup> F'Mejju, il-pulizija kkonkludiet investigazzjoni kriminali ta' sitt snin dwar l-akkwist illegali ta' sussidji tal-UE u rakkomandat l-akkuża, ara: Il-ġustizzja taċ-Ċeska, 14 ta' Mejju 2021, Investigatur fil-każ ta' Stork Nest jitlaq. Huwa għalaq il-fajl u ppropona li l-każ jitressaq quddiem il-qorti.

<sup>69</sup> Informazzjoni riċevuta mill-pulizija u mis-Servizz tal-Prosekuzzjoni fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja, inkluż ukoll l-Unità tal-Intelligence Finanzjarja, kif ukoll l-awtoritajiet tat-taxxa u doganali, b'mod partikolari b'referenza għall-operazzjoni Tax Cobra. Il-kooperazzjoni tal-Aġenzija Nazzjonali tal-Kriminalità Organizzata tal-pulizija mal-amministrazzjoni finanzjarja u doganali u l-kooperazzjoni mal-Ufficċju tal-Prosekutur Pubbliku hija ddeterminata mill-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali Nru 141/1961 Coll., l-Att dwar il-Pulizija tar-Repubblika Ċeka Nru 273/2008 Coll., u l-Att tal-Ufficċju tal-Prosekutur Pubbliku Nru 283/1993 Coll.

<sup>70</sup> Ir-riżorsi umani allokatu għas-Servizz tal-Prosekuzzjoni responsabbli għall-prosekuzzjoni tal-korruzzjoni jikkonsistu minn 303 prosekutur pubbliku speċjalizzat fil-korruzzjoni, inklużi 21 prosekutur fl-Ufficċju tal-Prosekutur Ġenerali, 47 fl-Ufficċji tal-Prosekuzzjoni Pubblika Għolja, 65 fl-Ufficċji tal-Prosekuturi Pubbliċi Reġjonali, 170 fl-Ufficċji tal-Prosekuturi Pubbliċi Distrettwali.

<sup>71</sup> Informazzjoni riċevuta mill-Ministeru tal-Intern/Ministeru tal-Finanzi (Ufficċju Analitiku Finanzjarju)/Aġenzija Nazzjonali għall-Kriminalità Organizzata tal-Pulizija Ċeka fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>72</sup> Informazzjoni riċevuta mill-Ministeru tal-Intern/Ministeru tal-Finanzi (Ufficċju Analitiku Finanzjarju)/Aġenzija Nazzjonali għall-Kriminalità Organizzata tal-Pulizija Ċeka fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>73</sup> Wara l-ewwel qari fil-Kamra tad-Deputati f'Diċembru 2020, saret seduta ta' smiġħ fil-Kumitat għall-Affarijiet Kostituzzjonali u Legali f'Frar 2021, u ġew skedati aktar dibattiti fil-programm tal-kamra inferjuri għal Mejju u Ġunju 2021. Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 12. Skont sħarriġ pubbliku fl-2021, żewġ terzi tar-rispondenti Ċeki ddikjaraw li regoli tal-lobbying aktar stretti jikkontribwixxu għall-perċezzjoni aktar pożittiva tagħhom tal-politika, ara Rekonstrukce státu (it-3 ta' Marzu 2021), Lobbying għandu impatt qawwi fuq il-formulazzjoni tal-liġijiet, iċ-Ċeki jahsbu, iżda jarawh prinċipalment bhala għodda għall-"godfathers".

<sup>74</sup> Ir-regolament dwar il-lobbying jikkonsisti f'żewġ abbozzi relatati iżda separati: abbozz ta' liġi dwar il-lobbying (il-Kamra tad-Deputati Nru 565) u abbozz ta' liġi li jibdel xi atti b'rabta mal-approvazzjoni tal-att dwar il-lobbying (il-Kamra tad-Deputati Nru 566).

għall-pubbliku, l-obbligu għal-lobbyists u l-uffiċjali pubbliċi lobbyists li jiżvelaw il-kuntatti tal-lobbying, u l-introduzzjoni ta' "impronta legiżlattiva" biex jiġi żvelat min fittex li jinfluwenza liema proposta legiżlattiva<sup>75</sup>. Ir-registru għandu jinżamm mill-Uffiċċju għas-Supervizjoni tal-Finanzi tal-Partiti Poliċi u l-Movimenti. In-nuqqas ta' żvelar jista' jwassal għal multi ta' madwar EUR 3 860 (CZK 100 000). Ir-regolamentazzjoni tal-lobbying<sup>76</sup> ikun fiha wkoll regoli aktar stretti dwar dikjarazzjonijiet dwar rigali. Il-limitu għal rigali li għandhom jiġu rrapportati fir-Registru ċentrali ta' Kunflitti ta' Interess diġà eżistenti jitnaqqas minn madwar EUR 400 (CZK 10 000) għal madwar EUR 200 (CZK 5 000).

**Saru sforzi preliminari biex jissahhu r-regoli ta' integrità għall-membri tal-Kamra tad-Deputati.** Kodiċi ta' Etika speċifiku għall-Membri tal-Kamra tad-Deputati, kif jeżisti għall-uffiċjali tas-servizz ċivili fl-amministrazzjoni pubblika ċentrali, għadu mhux fis-seħh<sup>77</sup>. Emenda proposta għall-Att dwar ir-Regoli ta' Proċedura tal-Kamra tad-Deputati li tippermetti lill-Kamra tad-Deputati tadotta kodiċi ta' kondotta ma rċevietx biżżejjed appoġġ politiku<sup>78</sup>. Xi partiti poliċi stabbilixxew Kodiċijiet tal-Etika għall-membri tal-partit tagħhom stess<sup>79</sup>. B'mod speċifiku fir-rigward tar-rigali lill-membri tal-Parlament, għad hemm tħassib fir-rigward tan-nuqqas ta' qafas xieraq li jinkludi wkoll benefiċċji oħra, bħal vantaġġi u servizzi in natura, u ta' gwida Prattika għall-membri tal-Parlament<sup>80</sup>.

**Wara sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali, fl-2020 il-Gvern iddeċieda li ma jinkludix id-dhul tal-konjuġi fl-obbligu ta' rappurtar dwar id-dikjarazzjonijiet tal-assi.** Il-membri tal-Parlament għandhom jiżvelaw sa ċertu punt l-assi tal-konjuġi fid-dikjarazzjonijiet tal-assi tagħhom<sup>81</sup>, pereżempju dwar proprjetà li tkun proprjetà kongunta tal-membri parlamentari rispettiv u tal-konjuġi tiegħu jew tagħha. Id-dhul tal-konjuġi jibqa' eskluż mill-obbligu ta' divulgazzjoni, bħal kwalunkwe assi ta' membri tal-familja dipendenti<sup>82</sup>. Wara sentenza mogħtija mill-Qorti Kostituzzjonali<sup>83</sup>, il-Gvern iddeċieda li ma jemendax aktar ir-regoli dwar id-dikjarazzjoni tal-assi f' dan ir-rigward<sup>84</sup>.

**Ir-regoli dwar id-donazzjonijiet għall-finanzjament tal-partiti poliċi huma ġeneralment xierqa iżda għad hemm sfidi fil-prattika<sup>85</sup>.** L-att dwar il-Partiti Poliċi u l-Movimenti<sup>86</sup> fih limitu massimu ta' madwar EUR 120 000 (CZK 3 000 000) għal kull

<sup>75</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 9.

<sup>76</sup> Abbozz ta' liġi, li tbidel xi atti fir-rigward tal-approvazzjoni tal-att dwar il-lobbying (dokument tal-Kamra tad-Deputati Nru 566).

<sup>77</sup> Abbozz ta' Kodiċi ta' Etika ġie pprezentat mill-I-speaker tal-Kamra tad-Deputati (dokument tal-Kamra tad-Deputati Nru 7067). Id-diskussjoni ġiet sospiża minhabba l-għadd limitat ta' membri tal-Kamra tad-Deputati preżenti minhabba r-restrizzjonijiet imposti b'rabta mal-pandemija tal-COVID-19. Id-diskussjoni fil-plenum għandha tkompli meta titneħħa r-restrizzjoni.

<sup>78</sup> Informazzjoni li waslet mill-Ministeru tal-Ġustizzja fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja. L-abbozz jiġi adottat permezz ta' riżoluzzjoni tal-Kamra tad-Deputati, mingħajr ma tkun prevista skeda ta' żmien indikattiva sa issa.

<sup>79</sup> GRECO *Fourth Evaluation Round - Interim Compliance Report*, p. 4.

<sup>80</sup> Ara l-Att dwar il-Kunflitti ta' Interess. GRECO, ir-Raba' Serje ta' Evalwazzjonijiet - Rapport Interim dwar il-Konformità (Marzu 2020), p. 4.

<sup>81</sup> GRECO *Fourth Evaluation Round - Interim Compliance Report*, p. 5.

<sup>82</sup> L-Artikolu 11(2)(a) tal-Att dwar il-Kunflitti ta' Interess.

<sup>83</sup> Il-Qorti Kostituzzjonali ddeċidiet li l-Att Nru 159/2006 Coll., l-Att dwar il-Kunflitti ta' Interess, huwa kompatibbli mal-Kostituzzjoni (il-Fajl Nru Pl. US 4/17 tal-11 ta' Frar 2020).

<sup>84</sup> Informazzjoni riċevuta mill-Kontra l-Korruzzjoni tal-Gvern fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>85</sup> Informazzjoni riċevuta minn partijiet ikkonċernati differenti fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>86</sup> L-att tal-Liġi Nru 424/1991 Coll. dwar l-Assoċjazzjoni fil-Partiti Poliċi u l-Movimenti Poliċi.

donatur individwali. Id-donazzjonijiet kollha ta' aktar minn madwar EUR 40 (CZK 1 000) għandhom jiġu dokumentati. Donazzjonijiet minn individwi barranin jew korpi pubbliċi mhumiex permessi. Id-donazzjonijiet miksuba matul il-perjodi elettorali jridu jiġu ppubblikati online mill-inqas tlett ijiem qabel l-elezzjonijiet<sup>87</sup>. In-nuqqas ta' konformità jista' jiġi sanzjonat b'multi ta' bejn wieħed u ieħor EUR 4 000 – EUR 80 000 (CZK 100 000 – CZK 2 000 000). L-Uffiċċju għas-Superviżjoni tal-Finanzi tal-Partiti Politiċi u l-Movimenti huwa l-korp ta' sorveljanza responsabbli<sup>88</sup>. Għad hemm dgħufijiet strutturali, billi l-istess regoli dwar il-limiti massimi għal donazzjonijiet minn donaturi individwali ma japplikawx għall-elezzjonijiet presidenzjali<sup>89</sup> jew għal donazzjonijiet minn organizzazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ<sup>90</sup>. Hemm ukoll ostakli fil-monitoraġġ ta' donazzjonijiet minn netwerks kummerċjali ma' hafna entitajiet legali<sup>91</sup>. Il-Gvern għandu l-għan li jwettaq analiżi aktar dettaljata biex jidentifika aktar il-lakuni u l-isfidi legiżlattivi fil-prattika<sup>92</sup>.

**L-emendi għall-Kostituzzjoni biex jissahhah l-Uffiċċju Suprem tal-Awditjar għandhom pendent.** L-abbozz ta' liġi li jemenda l-Att dwar l-Uffiċċju Suprem tal-Awditjar<sup>93</sup> ikun qed jimplementa emenda għall-Kostituzzjoni<sup>94</sup>. Dan għandu jestendi l-mandat tal-Uffiċċju Suprem tal-Awditjar li jippermettilu jivverifika wkoll l-infiq pubbliku tal-gvernijiet lokali, tal-kumpaniji tal-assigurazzjoni tas-saħħa, u tal-kumpaniji tal-istat (jiġifieri proprjetà maġġoritarja jew ikkontrollata mill-istat jew minn gvern lokali). L-adozzjoni tal-abbozz giet posposta<sup>95</sup>, minkejja li din kienet prijorità tal-gvern kif stabbilit fid-Dikjarazzjoni tal-Programm tal-Gvern.

**Il-hidma preparatorja dwar il-protezzjoni tal-informaturi giet ipprezentata lill-Parlament.** Fil-25 ta' Jannar 2021, il-Gvern approva l-abbozz ta' liġi dwar il-protezzjoni tal-informaturi u liġi emendatorja li takkumpanjah<sup>96</sup>. It-tnejn li huma bħalissa qed jistennew it-tieni qari fil-Kamra tad-Deputati<sup>97</sup> u bħalissa qed jiġu diskussi fil-kumitati rilevanti tal-Kamra tad-Deputati<sup>98</sup>. L-abbozz ta' liġi jipprevedi l-istabbiliment ta' sistemi ta' rapportar interni u r-

---

<sup>87</sup> Inkluz l-ammont, l-isem tad-donatur, id-data tat-twelid u r-residenza. Id-donazzjonijiet kollha għandhom jiġu elenkati fir-rapport dwar il-finanzjament tal-kampanja elettorali, li l-kandidati jridu jipubblikaw mhux aktar tard minn 90 jum wara l-elezzjonijiet.

<sup>88</sup> L-Uffiċċju għandu l-mandat li jirrevedi r-rapporti finanzjarji annwali tal-partiti politiċi, li jwettaq kontrolli tal-ġestjoni tal-partiti politiċi u li jissorvelja l-finanzjament tal-kampanji elettorali.

<sup>89</sup> Dan huwa dovut għall-fatt li l-kandidati mhumiex partiti politiċi jew movimenti politiċi. Ara l-Att Nru 275/2012 Coll. dwar l-Elezzjoni tal-President tar-Repubblika.

<sup>90</sup> Dwar ir-regoli applikabbli għal entitajiet bħal dawn, ara l-Att Nru 247/1995 Coll. dwar l-Elezzjonijiet lill-Parlament tar-Repubblika Ċeka u dwar l-Emendar u s-Suppliment ta' Ċerti Atti Oħra, u l-Att Nru 275/2012 Coll. dwar l-Elezzjonijiet tal-President tar-Repubblika.

<sup>91</sup> Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt dwar finanzjament ta' partiti politiċi, p. 1.

<sup>92</sup> *Ibid.*

<sup>93</sup> L-Att Nru 166/1993 Coll.

<sup>94</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 9.

<sup>95</sup> FI-2020, l-abbozz ta' liġi wasal fit-tielet qari fil-Kamra tad-Deputati u sakemm isseħħ l-adozzjoni ta' emenda kostituzzjonali relatata mis-Senat.

<sup>96</sup> L-att dwar il-protezzjoni tal-informaturi inizjalment gie sospiż sakemm tiġi adottata d-Direttiva tal-UE dwar l-istess sugġett, ara wkoll ir-Rapport dwar l-Istat tad-Dritt tal-2020, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 9.

<sup>97</sup> L-abbozz ta' liġi jipproteġi l-iżvelar tal-informaturi fir-rigward ta' ksar tal-liġi tal-UE u ta' reati domestiċi u reati amministrattivi. Il-proċess legiżlattiv jista' jiġi segwit fuq is-sit web tal-Parlament. Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 14.

<sup>98</sup> Il-Kumitat għall-Amministrazzjoni Pubblika u l-Iżvilupp Reġionali u l-Kumitat għall-Affarijiet Kostituzzjonali u Legali.

rappurtar lill-Ministeru tal-Ġustizzja għall-informaturi biex jirrapportaw għemil hażin potenzjali.

**Il-governanza tal-kumpaniji tal-istat hija regolata iżda għad hemm sfidi fil-prattika.** Il-prevenzjoni ta' nomini politiċi f'kumpaniji tal-istat għadha ma gietx żgurata b'mod sistematiku fil-prattika<sup>99</sup>. Fl-2020, il-Gvern approva l-Istrateġija tal-Politika dwar is-Sjieda tal-Istat<sup>100</sup> ibbażata fuq il-Linji Gwida tal-OECD dwar il-Governanza Korporattiva tal-Intrapriżi tal-Istat mill-2015. L-istrateġija tfittex li tiżgura li l-Istat jeżerċita d-drittijiet ta' sjieda tiegħu f'intrapriżi tal-istat b'mod trasparenti u effettiv.

**Il-pandemija tal-COVID-19 naqqset ir-ritmu tar-riformi kontra l-korruzzjoni f'oqsma speċifiċi.** Il-biċċa l-kbira tal-miżuri kontra l-korruzzjoni li kienu ppjanati li jiġu introdotti fl-2020, b'mod partikolari fis-settur tal-kura tas-saħħa, ġew posposti<sup>101</sup>. Il-pjan il-ġdid Kontra l-Korruzzjoni 2021-2022 jipprevedi miżuri mmirati fir-rigward tal-akkwist pubbliku, inklużi tikketti speċifiċi fir-reġistru tal-kuntratti<sup>102</sup> tal-kuntratti pubbliċi relatati mal-COVID-19, u l-iżvilupp ta' metodoloġija għall-akkwist pubbliku fi stati ta' emerġenza jew sitwazzjonijiet ta' kriżi simili<sup>103</sup>. B'mod ġenerali, ir-reġistru huwa meqjus li għandu impatt pożittiv fuq il-prevenzjoni tal-korruzzjoni, billi jżid it-trasparenza u l-possibbiltà ta' sorveljanza pubblika.

### **III. PLURALIŻMU TAL-MEDIA U LIBERTÀ TAL-MEDIA**

Il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali u l-Libertajiet Bażiċi, inkorporata fl-Ordni Kostituzzjonali Ċeka tiggarrantixxi l-libertà tal-espressjoni u d-dritt għall-informazzjoni, u tipprojbixxi b'mod espliċitu ċ-ċensura. L-Att dwar ix-Xandir bir-Radju u t-Televiżjoni jiddefinixxi b'mod ċar il-kompetenzi tar-regolatur tal-media Ċeka. L-Att dwar l-Aċċess Liberu għall-Infomazzjoni jiggarrantixxi l-aċċess għall-informazzjoni miżmuma mill-awtoritajiet pubbliċi<sup>104</sup>.

**Ir-riforma mmirata lejn it-tishih ulterjuri tal-indipendenza tal-Kunsill tax-Xandir bir-Radju u t-Televiżjoni għadha pendent**<sup>105</sup>. L-att dwar ix-Xandir bir-Radju u t-Televiżjoni jistabbilixxi l-Kunsill bħala "korp amministrattiv indipendenti" magħmul minn 13-il membru, jistabbilixxi d-dmirijiet u l-obbligi tal-Kunsill u jistabbilixxi l-kriterji ta' eligibbiltà, il-kriterji

<sup>99</sup> Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja. L-Att dwar l-Għażla ta' Persuni għall-Entitajiet Amministrattivi u Superviżorji ta' Entitajiet Legali b'Parteċipazzjoni tas-Sjieda tal-Istat (l-Att dwar in-Nomina), l-Att Nru 353/2019 Coll., daħal fis-sehħ f'Jannar 2020 biex jipprevjoni n-nomini politiċi. Ara wkoll is-Semestru Ewropew, il-Programm ta' Konverġenza taċ-Ċekja (April 2020), p. 35, għal aktar dettalji.

<sup>100</sup> Riżoluzzjoni tal-Gvern Nru 115/2020.

<sup>101</sup> Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 15. Analizi tal-2019 tar-riskju ta' korruzzjoni fis-settur tas-saħħa mwettqa mill-Gvern enfasizzat ir-riskji ta' korruzzjoni fuq in-naħat kollha tas-settur tal-kura tas-saħħa li jvarjaw mill-korruzzjoni mwettqa mill-pazjenti u l-fornituri tal-kura tas-saħħa sal-korruzzjoni fil-livell tal-gvern ċentrali, jinsab fuq <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/08/Sektorov%C3%A1-anal%C3%BDza-korupce-ve-zdravotnictv%C3%AD.pdf>.

B'segwitu għall-analizi, il-Ministeru tas-Saħħa kien immira li jintroduċi miżuri ta' mitigazzjoni speċifiċi u li jippreżenta proposta legali biex jottimizza l-funzjonament tal-kumpaniji pubbliċi tal-assigurazzjoni.

<sup>102</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 9.

<sup>103</sup> Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 16.

<sup>104</sup> Iċ-Ċekja żammet l-erbghin pożizzjoni tagħha fl-Indiċi Dinji tal-Libertà tal-Istampa ta' Reporters Mingħajr Fruntieri, 2021, li tpoġġiha fid-dsatax-il pożizzjoni fl-UE.

<sup>105</sup> Parti mit-traspożizzjoni mir-Repubblika Ċeka tad-Direttiva 2018/1808 dwar is-Servizzi tal-Media Awdjoviżiva.

ta' esklużjoni u l-proċeduri ta' ħatra għall-membri u l-kap tal-Kunsill<sup>106</sup>. F'każ li l-Kunsill jikser ripetutament u serjament l-obbligi stipulati fl-Att, jew jekk ir-rapport annwali mandatorju tiegħu jonqos ripetutament milli jiġi approvat minħabba nuqqasijiet serji, il-Kamra tad-Deputati tista' tipproponi lill-Prim Ministru biex inehhi l-Kunsill kollu kemm hu. Riforma<sup>107</sup>, ipprezentati f'Awwissu 2020<sup>108</sup>, għandha telimina r-rwol tal-Prim Ministru fil-proċess tan-nomina filwaqt li fl-istess ħin tillimita s-setgħa tal-Kamra tad-Deputati fis-sens li, fil-każijiet imsemmija hawn fuq, hija tkun tista' biss tipproponi t-tneħħija ta' membri individwali, u b'hekk issaħħaħ l-indipendenza tal-Kunsill bħala korp. L-emenda tkun teħtieġ ukoll li l-Parlament jipprovdi raġunijiet għal kwalunkwe tkeċċijiet bħal dawn. Emenda bħal din tfittex li tilhaq l-oġettivi relatati mal-indipendenza tad-Direttiva riveduta dwar is-Servizzi tal-Media Awdjoviziva.

**Il-kompetenzi tal-Kunsill għax-Xandir tar-Radju u t-Televiżjoni huma definiti sew fil-liġi u applikati effettivament fil-prattika.** Ir-regolatur ma jistenniex li l-emendi proposti għall-Att dwar ix-Xandir (ara hawn fuq) ikollhom impatt sinifikanti fuq il-ħidma tal-Kunsill filwaqt li r-rizorsi tiegħu huma mistennija juru biss konsolidazzjoni minuri tal-persunal. L-Att Ċek dwar ix-Xandir bir-Radju u t-Televiżjoni jipprevedi t-tħaddim ta' korpi awtoregulatorji rikonoxxuti mill-Kunsill. Dawn il-korpi jistgħu jagħmlu sottomissjonijiet f'azzjonijiet legali relatati mal-oqsma li jkopru. L-abbozz ta' liġi msemmi hawn fuq jipprovdi kamp ta' applikazzjoni ulterjuri għall-awtoregolamentazzjoni. Tqajjem tħassib dwar il-proċess tal-għażla u l-indipendenza tal-membri tal-bord superviżorju tat-TV Ċek separat<sup>109</sup>.

**Iċ-Ċekja adottat leġiżlazzjoni li tirregola t-trasparenza tas-sjeda benefiċjarja li tapplika wkoll għas-sjeda tal-medja.** L-Att 37/2021 Coll. tal-5 ta' Jannar 2021, li jittrasponi l-Ħames Direttiva tal-UE Kontra l-Ħasil tal-Flus, jistabbilixxi sistema b'żewġ livelli ta' aċċess għal tali informazzjoni. Hija tiggarrantixxi aċċess pubbliku, permezz ta' registru miżmum mill-Ministeru tal-Ġustizzja, għal ammont limitat ta' informazzjoni dwar is-sjeda u tistabbilixxi mekkaniżmi li jippermettu lil ċerti awtoritajiet jissanzjonaw in-nuqqas ta' *data* meħtieġa. Madankollu, il-Media Pluralism Monitor (MPM) 2021 jikklassifika dan bħala qasam ta' riskju għoli minħabba li s-sistema ma tobbligax lill-kumpaniji tal-media jiżvelaw l-istrutturi tas-sjeda sħiħa tagħhom lill-pubbliku ġenerali<sup>110</sup>. Il-konċentrazzjoni tal-media tal-aħbarijiet hija rrapportata li hija għolja fiċ-Ċekja, minħabba, b'mod partikolari, konċentrazzjoni għolja f'sottosetturi tal-media differenti<sup>111</sup>.

<sup>106</sup> Għal aktar informazzjoni ara r-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 10.

<sup>107</sup> *Ibid.*

<sup>108</sup> L-abbozz ta' Liġi li jemenda l-Att dwar ix-Xandir bir-Radju u t-Televiżjoni u li jittrasponi d-Direttiva 2018/1808 ġie ppubblikat mill-Gvern f'Awwissu 2020 u ntbagħat lill-Parlament għal aktar deliberazzjonijiet. Fiż-żmien tal-pubblikazzjoni ta' dan ir-rapport, ma kienx hemm aktar żviluppi f'dan ir-rigward.

<sup>109</sup> Dan jikkonċerna attivitajiet reċenti tal-bord superviżorju tat-TV Ċek u l-elezzjoni ta' erba' membri godda (minn 15) mill-Kamra tad-Deputati. European Broadcasting Union, (id-9 ta' April 2021), Il-Media tas-servizz pubbliku fir-Repubblika Ċeka taħt theddida; International Press Institute (l-1 ta' April 2021), Tħassib dwar iż-żieda fl-indipendenza tax-xandar pubbliku Ċek; Alleanza Pubblika tal-Media, (id-9 ta' April 2021), It-theddida li qed jiffaċċja t-TV Ċek; Media Pluralism Monitor tal-2021, ir-Repubblika Ċeka, p. 12.

<sup>110</sup> Media Pluralism Monitor tal-2021, ir-Repubblika Ċeka, p. 10.

<sup>111</sup> Is-suq tal-media Ċek huwa ddominat minn għadd żgħir ta' kumpaniji tal-media involuti fis-setturi tal-istampar, tax-xandir kif ukoll online. Il-livell ta' konċentrazzjoni huwa partikolarment impressjonanti fis-suq reġjonali tal-media (ekonomikament l-aktar vulnerabbli), fejn il-parti tal-istampa reġjonali ta' kuljum tiġi effettivament monopolizzata. Ara Media Pluralism Monitor tal-2021, Ir-Repubblika Ċeka, p. 10.

**Iċ-Ċekja ma adottat l-ebda liġi li tirregola l-allokkazzjoni tar-reklamar tal-istat.** Minbarra r-reqwiżiti ġenerali għar-reklamar stabbiliti fl-Att dwar l-Akkwist Pubbliku, jiġifieri li kwalunkwe kuntratt ta' reklamar statali b'valur ta' aktar minn EUR 2 000 (CZK 50 000) għandu jiġi ppubblikat fir-reġistru pubbliku, iċ-Ċekja ma għandhiex regoli speċifiċi dwar l-allokkazzjoni tar-reklamar tal-istat<sup>112</sup>. L-MPM 2021 jirreferi għall-monitoraġġ tan-nefġiet tar-reklamar tal-ministeri Ċeki bejn l-2010 u l-2018, imwettaq miċ-Ċentru Ċek għall-Ġurnalizmu Investigattiv<sup>113</sup>, li żvela differenzi sinifikanti fil-mod kif il-ministeri individwali jiddistribwixxu l-infiq tar-reklamar lil media differenti. L-MPM 2021 jindika li dan jindika favoritiżmu u nuqqas ġenerali ta' trasparenza<sup>114</sup>.

**L-aċċess għall-informazzjoni huwa garantit mil-liġi iżda fil-prattika jkun hemm l-ostakli.** Ma kien hemm l-ebda emenda għall-Att dwar l-Aċċess Liberu għall-Infurmazzjoni li jiggarrantixxi l-aċċess għall-informazzjoni miżmuma mill-awtoritajiet pubbliċi.<sup>115</sup> L-MPM 2021 jirreferi għal diversi tentattivi minn ċerti awtoritajiet pubbliċi biex jinterferixxu fiċ-ċirkolazzjoni tal-informazzjoni matul il-pandemija tal-COVID-19. Ir-rapport jindika r-rifjut tal-Istitut tal-Infurmazzjoni u l-Istatistika dwar is-Saħħa li jippubblika *data* dettaljata dwar it-tixrid tal-infezzjonijiet tal-COVID-19<sup>116</sup>.

**Filwaqt li l-ġurnalisti huma kkunsidrati bhala siguri minn hsara fiżika, insulti verbali, fastidju u theddid online jiġru minn żmien għal żmien**<sup>117</sup>. L-MPM 2021 u l-Indiċi tal-Libertà tal-Istampa tal-RSF it-tnejn jirreferu għall-fatt li l-professjoni tinsab taħt attacchi verbali kostanti minn ċerti partiti politiċi u uffiċjali pubbliċi ta' livell għoli<sup>118</sup>. Il-Pjattaforma tal-Kunsill tal-Ewropa għall-promozzjoni tal-protezzjoni tal-ġurnalisti u tas-sikurezza tal-ġurnalisti ma rreġistrat l-ebda allerta fiċ-Ċekja fl-2020. Hija rreġistrat twissija waħda fl-2021 relatata mal-kwistjoni msemmija hawn fuq relatata mal-Kunsill Televiżjoni Ċek. Ma giet adottata l-ebda skema ta' appoġġ għall-Media biex jiġu miġġielda l-effetti tal-pandemija tal-COVID-19. Skont l-MPM 2021, is-settur tal-media stampata gie affettwat b'mod sever matul il-pandemija tal-COVID-19<sup>119</sup>.

#### **IV. KWISTJONJIET ISTITUZZJONALI OĦRA RELATATI MAS-SISTEMA TAL-KONTROKONTROLLI**

Iċ-Ċekja għandha sistema ta' gvern parlamentari bikamerali<sup>120</sup> bi President elett direttament. Il-proposti leġiżlattivi jistgħu jiġu ppreżentati minn membru tal-Kamra tad-Deputati, minn grupp ta' membri tal-Kamra tad-Deputati, mis-Senat, mill-Gvern, jew minn korpi rappreżentattivi ta' reġjuni awtonomi superjuri<sup>121</sup>. Il-Qorti Kostituzzjonali tista' twettaq

<sup>112</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 10.

<sup>113</sup> Investigace.cz (it-13 ta' Diċembru 2019), Reklamar tal-Istat: li thallas ukoll lil-Parlamentní listy, imsemmi fil-Media Pluralism Monitor tal-2021, Ir-Repubblika Ċeka.

<sup>114</sup> Media Pluralism Monitor tal-2021, Ir-Repubblika Ċeka, p. 13.

<sup>115</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 10.

<sup>116</sup> Media Pluralism Monitor tal-2021, Ir-Repubblika Ċeka, p. 8.

<sup>117</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 12.

<sup>118</sup> Media Pluralism Monitor tal-2021, Ir-Repubblika Ċeka, p. 9.

<sup>119</sup> Media Pluralism Monitor tal-2021, Ir-Repubblika Ċeka, p. 6.

<sup>120</sup> Magħmula mill-kamra inferjuri, il-Kamra tad-Deputati (*Poslanecká sněmovna*) u s-Senat (*Senát Parlamentu České republiky*), il-kamra superjuri.

<sup>121</sup> Il-Kostituzzjoni taċ-Ċekja, l-Artikolu 41.

reviżjoni kostituzzjonali ex post. Minbarra s-sistema tal-gustizzja, l-Uffiċċju tal-Ombudsperson u s-soċjetà ċivili għandhom rwol fis-sistema ta' kontrokkontrolli.

**Kważi nofs il-legiżlazzjoni giet adottata fi proċedura legiżlattiva ta' emerġenza mqassra fl-2020 u fil-bidu tal-2021.** Bejn Jannar 2020 u nofs Frar 2021, 60 att minn total ta' 128 att, li ġew adottati mill-Parlament u promulgati fil-Ġabra ta' Liġijiet, ġew adottati fil-proċedura legiżlattiva ta' emerġenza permezz ta' eżami sommarju<sup>122</sup>, u 12 oħra fi proċedura rapida meta att jiġi adottat fl-ewwel qari<sup>123</sup>. Il-partijiet ikkonċernati esprimew tħassib li dawn il-proċeduri ntużaw ukoll għal atti li ma kinux relatati mal-indirizzar tal-pandemija tal-COVID-19 u kkritikaw ir-rata għolja ta' derogi għar-regoli dwar il-konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati<sup>124</sup>. Barra minn hekk, il-miżuri ta' emerġenza adottati mill-gvern biex jindirizza l-pandemija tal-COVID-19 ġew ikkritikati talli ma fihomx ġustifikazzjoni speċifika, li tintfieh u sostanzjata<sup>125</sup>. Iż-żewġ Kmamar tal-Parlament adottaw miżuri<sup>126</sup> biex jipprevjenu t-tixrid tal-virus fil-bini tagħhom, inkluża l-possibbiltà li l-għadd ta' membri attwali tal-Parlament jiġi limitat b'mod proporzjonali<sup>127</sup>.

**L-Istat ta' emerġenza dam għall-biċċa l-kbira tas-sena fl-2020 u tqajjem tħassib dwar il-kostituzzjonalità tiegħu fil-bidu tal-2021.** Skont il-liġi Kostituzzjonali dwar is-Sigurtà, l-istat ta' emerġenza<sup>128</sup> jista' jiġi ddikjarat mill-Gvern għal massimu ta' 30 jum u jista' jiġi estiż ulterjorment biss bl-approvazzjoni minn qabel tal-Kamra tad-Deputati<sup>129</sup>. Wara l-istat ta' emerġenza li dam mit-12 ta' Marzu 2020 sas-17 ta' Mejju 2020<sup>130</sup>, il-Gvern reġa' ddikjara stat ta' emerġenza b'effett mill-5 ta' Ottubru 2020, u estendih perijodikament bl-approvazzjoni tal-Kamra tad-Deputati sal-14 ta' Frar 2021. Fil-11 ta' Frar 2021, il-Kamra tad-Deputati rrifjutat li tagħti kunsens minn qabel għal estensjoni ulterjuri tal-istat ta' emerġenza. Il-Gvern imbagħad iddikjara stat ta' emerġenza ġdid għal 14-il jum fuq il-bażi ta' talba mill-Gvernaturi tar-Regjuni<sup>131</sup>, deċiżjoni li giet ikkritikata, anki bħala ċirkumvenzjoni tar-regoli kostituzzjonali<sup>132</sup>. Il-Kamra tad-Deputati sussegwentement iddeċidiet li dan l-istat

---

<sup>122</sup> Fil-konsiderazzjoni fil-qosor ta' abbozz ta' liġi, l-ewwel qari ma jsirx u l-Kamra tad-Deputati tista' tiddeċiedi li tħassar id-dibattitu ġenerali li għandu jsir matul it-tieni qari ta' abbozz ta' liġi kif ukoll li tnaqqas il-limitu tad-diskors tad-Deputati individwali. Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 25.

<sup>123</sup> Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, pp. 25-26.

<sup>124</sup> Ara l-kontribut mill-Assoċjazzjoni tal-Kamra Federali tal-Avukati għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 27; il-kontribut minn Transparency International għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 6.

<sup>125</sup> Perez. Is-Sentenza tal-Qorti Muniċipali fi Praga tat-13 ta' Novembru 2020, Nru 18 A 59/2020; Il-kontribuzzjoni mill-Assoċjazzjoni tal-Assoċjazzjoni tal-Avukati Ċeka għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt; Il-kontribuzzjoni minn Transparency International Repubblica Ċekai, ir-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt. Il-kontribuzzjoni mill-Unjoni tal-Libertajiet Ċivili għall-Ewropa għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt. Kontribuzzjoni minn Glopolis għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt.

<sup>126</sup> Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 30.

<sup>127</sup> Skont il-Kostituzzjoni, il-quorum huwa terz tal-Membri tal-kamra rispettiva. Il-miżura inkwistjoni tillimita l-preżenza tal-membri għal nofs, li tirrispetta d-dispożizzjoni Kostituzzjonali.

<sup>128</sup> Id-Id-dikjarazzjoni tal-istat ta' emerġenza tippermetti lill-Gvern jadotta ċerti miżuri straordinarji li jillimitaw id-drittijiet fundamentali, kif stipulat fit-Taqsima 5 tal-Att dwar il-Kriżi, għal perjodu ta' zmien strettament meħtieġ u fil-proroga li hija strettament meħtieġa.

<sup>129</sup> L-Att Kostituzzjonali Nru 110/1998, l-Artikoli 5 u 6.

<sup>130</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 13.

<sup>131</sup> It-Taqsima 3(5) tal-Att dwar il-Kriżi jstipula li Gvernatur tar-Regjun jista' jitlob li l-Gvern jiddikjara l-istat ta' emerġenza, taht ċerti kundizzjonijiet.

<sup>132</sup> Dikjarazzjoni tal-Assoċjazzjoni tal-Avukati Ċeka (il-15 ta' Frar 2021), Assoċjazzjoni tal-Avukati Ċeka għad-dikjarazzjoni tal-istat ta' emerġenza permezz ta' digriet governattiv tal-14 ta' Frar 2021;



ta' emerġenza jintemm meta tidhol fis-seħħ liġi ġdida dwar il-pandemija, iżda mhux aktar tard mis-27 ta' Frar 2021<sup>133</sup>. Grupp ta' Senaturi ressaq ukoll ilment quddiem il-Qorti Kostituzzjonali, li, għalkemm ikkunsidrat l-ilment inammissibbli<sup>134</sup>, innota li stat ta' emerġenza jista' jiġi estiż biss bl-approvazzjoni tal-Kamra tad-Deputati u li l-mod ta' estensjoni preskritt b'mod kostituzzjonali ma jistax jiġi sostitwit b'dikjarazzjoni ta' stat ġdid ta' emerġenza<sup>135</sup>. Minhabba s-sitwazzjoni li sejra għall-aġar, il-Gvern iddikjara stat ta' emerġenza ġdid mis-27 ta' Frar 2021 għal 30 jum, li ġie estiż sal-11 ta' April 2021 bil-kunsens minn qabel tal-Kamra tad-Deputati.

**L-użu ta' miżuri ta' emerġenza kompli jkun soġġett għal sħarriġ ġudizzjarju<sup>136</sup>.** Il-miżuri ta' emerġenza adottati b'reazzjoni għall-pandemija tal-COVID-19 spiss ġew rieżaminati mill-qrati, inkluża l-Qorti Kostituzzjonali<sup>137</sup>. Madankollu, il-partijiet ikkonċernati jindikaw li l-miżuri li huma fis-seħħ inbidlu malajr wisq biex il-qrati jirreaġixxu fil-ħin<sup>138</sup>.

**Proġetti biex tissahħaħ aktar it-trasparenza tal-proċess leġislattiv qed jiddewmu minhabba l-pandemija.** Il-proġett biex jiġu stabbiliti portali tal-“eCollection” u tal-“Leġislazzjoni elettronika”<sup>139</sup>, li jippermettu kontroll u partecipazzjoni aktar faċli fil-proċess leġislattiv, iddewwem minhabba l-istat ta' emerġenza u l-impatt tar-restrizzjonijiet relatati mal-pandemija tal-COVID-19. L-ittestjar pilota tas-sistema u t-taħriġ tal-utenti issa huwa ppjanat minn Novembru 2021 u t-tnedija tal-operazzjonijiet fl-1 ta' Jannar 2023<sup>140</sup>.

**Fil-Parlament jiġi diskuss abbozz ta' liġi dwar id-Difensur tad-Drittijiet tat-Tfal (Ombudsperson tat-Tfal).** L-abbozz ta' liġi pprezentat f'Ġunju 2020 minn grupp ta' Membri tal-Kamra tad-Deputati jipproponi li tiġi stabbilita istituzzjoni separata mid-Difensur Pubbliku tad-Drittijiet li fil-preżent jaġixxi wkoll bħala korp superviżorju għall-Konvenzjoni dwar id-Drittijiet tat-Tfal. Għadha ma ġietx ipprezentata proposta leġislattiva dwar l-istabbiliment tal-Istituzzjoni Nazzjonali għad-Drittijiet tal-Bniedem. Fl-ewwel sena tiegħu fil-kariga, l-Ombudsman il-ġdid ġie kkritikat mill-partijiet ikkonċernati, b'mod partikolari minhabba l-arbitrarjetà u d-dikjarazzjonijiet li allegatament jiddubitaw l-applikazzjoni tal-prinċipju tal-proporzjonalità meta jiġu limitati d-drittijiet individwali<sup>141</sup>. Id-dikjarazzjonijiet

---

Dikjarazzjonijiet ta' esperti dwar il-Liġi Kostituzzjonali lill-media, České noviny (il-15 ta' Frar 2021), Skont il-biċċa l-kbira tal-avukati, l-istat ta' emerġenza mhuwiex kostituzzjonali.

<sup>133</sup> Riżoluzzjoni tal-Kamra tad-Deputati Nru 84 tat-18. 2. 2021.

<sup>134</sup> Is-Sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali tal-25 ta' Marzu 2021, Pl. ÚS 12/21; il-Qorti Kostituzzjonali ma għandhiex il-kompetenza li tirrevedi d-dikjarazzjoni ta' stat ta' emerġenza bħala tali.

<sup>135</sup> F'kazijiet bħal dawn, id-dikjarazzjoni ta' stat ġdid ta' emerġenza tkun possibbli biss meta tkun iġġustifikata minn bidla fiċ-ċirkostanzi.

<sup>136</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 13.

<sup>137</sup> Ara l-listi ta' deċiżjonijiet tal-qorti ppubblikati mill-Kamra tal-Avukati Ċeka li jinsabu fuq <https://advokatnidenik.cz/2021/04/23/za-uplynulych-deset-mesicu-soudy-zrusily-nekolik-protiepidemickych-opatreni/>, <https://advokatnidenik.cz/2021/04/09/soudy-jiz-odmitly-desitky-navrhu-nazruseni-protiepidemickych-narizeni/>.

<sup>138</sup> Il-kontribut mil-Lega tad-Drittijiet tal-Bniedem għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, pp. 12, 13; informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>139</sup> Il-proġett eLegislation idahħal għodod u proċeduri godda ta' abbozzar fil-proċess ta' abbozzar, diskussjoni u promulgazzjoni ta' leġislazzjoni primarja u sekondarja. Fi tmiem il-proċess ta' abbozzar, dawn l-għodod jaġġornaw il-bażi tad-*data* tal-eCollection, li tipprovdi testi verifikati tal-leġislazzjoni Ċeka u l-verżjonijiet konsolidati tagħha. Il-proġett huwa kofinanzjat mill-fondi tal-UE.

<sup>140</sup> Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>141</sup> Ittra miftuħa ffirmata minn aktar minn 320 firmatarju, inklużi avukati prominenti. Il-kontribuzzjoni mil-Lega tad-Drittijiet tal-Bniedem għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 9, 13;

tiegħu li jikkontestaw l-eżistenza ta' diskriminazzjoni kontra ċerti gruppi minoritarji ġew ikkritikati wkoll<sup>142</sup>. Matul il-pandemija tal-COVID-19, id-Difensur Pubbliku tad-Drittijiet kien qed jinvestiga firxa ta' kwistjonijiet relatati mal-COVID-19<sup>143</sup>. Bosta mill-miżuri inkwistjoni aktar tard inbidlu mill-awtoritajiet<sup>144</sup>.

**L-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili ntlaw b'mod sostanzjali mir-restrizzjonijiet applikati matul il-pandemija tal-COVID-19.** L-ispazju għas-soċjetà ċivili huwa meqjus miftuħ<sup>145</sup> u s-soċjetà ċivili tkompli tipparteċipa b'mod attiv fl-affarijiet pubbliċi<sup>146</sup>. Skont il-partijiet ikkonċernati, il-pandemija tal-COVID-19 kellha impatt sinifikanti fuq l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili bil-maġġoranza tagħhom sfurzati jllimitaw l-attivitajiet minhabba restrizzjonijiet relatati mal-pandemija<sup>147</sup>. Madankollu, ġew osservati wkoll żviluppi pożittivi, b'xi organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili jinnutaw żieda fl-appoġġ pubbliku, jespandu l-attivitajiet tagħhom u jżidu l-effikaċja tagħhom<sup>148</sup>.

---

<sup>142</sup> Rapport minn Sít' k ochraně demokracie (2020); Romea.cz (it-18 ta' Jannar 2021), Membri ċittadini tal-“Kunsill tar-Rom”: Křeček ma jafx il-kompetenzi tiegħu, id-dikjarazzjonijiet tiegħu għall-istrateġija dwar ir-Rom mhumiex veri, huwa sistematikament idgħajjef intenzjonalment id-dinjità tar-Rom, Kontribuzzjoni minn Glopolis għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 13.

<sup>143</sup> Bħat-teħid ta' deċiżjonijiet ġudizzjarji f'każijiet ta' ospitalizzazzjoni involontarja fiċ-ċirkostanzi tal-pandemija tal-COVID-19, il-projbizzjoni jew il-limitazzjoni taż-żjarat fil-habs, l-iżolament tal-persuni fil-faċilitajiet tas-servizzi soċjali jew l-aċċess għall-edukazzjoni għall-istudenti b'diżabilità.

<sup>144</sup> Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara fil-pajjiż fiċ-Ċekja mill-Uffiċċju tal-Ombudsman.

<sup>145</sup> Gradazzjoni mogħtija minn CIVICUS; il-gradazzjonijiet jingħataw fuq skala ta' hames kategoriji definiti bħala: miftuħa, ristretta, imxekkla, repressa u magħluqa.

<sup>146</sup> Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja, p. 14.

<sup>147</sup> Studju tal-OSF ta' Nadace, parti min-network tal-Fondazzjonijiet tas-Soċjetà Miftuħa, (is-17 ta' Marzu 2021), Dopady pandemie COVID-19 na neziskové organizace, p. 2; informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

<sup>148</sup> Studju tal-OSF ta' Nadace, parti min-network tal-Fondazzjonijiet tas-Soċjetà Miftuħa, (is-17 ta' Marzu 2021), Dopady pandemie COVID-19 na neziskové organizace, p. 3; informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja.

## **Anness I: Lista ta' sorsi f'ordni alfabetiku\***

\* Il-lista tal-kontributi riċevuti fil-kuntest tal-konsultazzjoni għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt tinsab hawnhekk <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.

Ċentru għall-Pluraliżmu tal-Media u l-Libertà tal-Media (2021) *Media Pluralism Monitor tal-2021*.

České noviny (2021), *Skont il-biċċa l-kbira tal-avukati, l-istat ta' emergenza mhuwiex kostituzzjonali (Podle většiny právníků je nový stav nouze protiústavní)* (<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/podle-vetsiny-pravniku-je-novy-stav-nouze-protiustavni/1996439>).

Civicus, Monitor tracking civil space - iċ-Ċekja (<https://monitor.civicus.org/country/czech-republic/>).

Unjoni tal-Libertajiet Ċivili għall-Ewropa (2021), *Kontribut mill-Unjoni għal-Libertajiet Ċivili għall-Ewropa għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt*.

Il-Kunsill tal-Ewropa: Il-Kumitat tal-Ministri (2010), *Rakkomandazzjoni CM/Rec(2010)12 tal-Kumitat tal-Ministri lill-Istati Membri dwar l-imħallfin: indipendenza, effiċjenza u resposabbiltajiet*.

Il-Kunsill tal-Ewropa: Il-Kummissjoni ta' Venezja (2010), *Rapport dwar l-Indipendenza tas-Sistema Ġudizzjarja Parti I: L-indipendenza tal-Imħallfin*, CDL-AD (2010) 004.

Il-Kunsill tal-Ewropa: Il-Kummissjoni ta' Venezja (2016), *Lista ta' Verifika tal-Istat tad-Dritt* (CDL-AD (2016)007).

Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, Is-Sentenza tal-25 ta' Lulju 2018, LM, C-216/18 PPU.

Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, Is-Sentenza tal-20 ta' April 2021, *Repubblika*, C-896/19.

Il-Kumitat Nazzjonali Ċek tal-Avukati (2021), *Kontribut mill-Assoċjazzjoni Ċeka tal-Avukati għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt*. Kontribut mill-Kumitat Nazzjonali Ċek tal-Avukati għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt.

Il-Kamra tal-Avukati Ċeka, Lista ta' deċiżjonijiet tal-qorti (<https://advokatnidenik.cz/2021/04/23/zaplunulych-deset-mesicu-soudy-zrusily-nekolik-protiepidemicky-ch-opatreni/>) (<https://advokatnidenik.cz/2021/04/09/soudy-jiz-odmitly-desitky-navrhu-na-zruseni-protiepidemicky-ch-narizeni/>).

Il-Kamra tal-Avukati Ċeka, (2021), dikjarazzjoni tal-Assoċjazzjoni tal-Avukati Ċeka għad-dikjarazzjoni tal-istat ta' emergenza permezz ta' digriet governattiv tal-14 ta' Frar 2021 (*ČAKK vyhlášení nouzového stavu usnesením vlády ze dne 14. 2. 2021*) (<https://advokatnidenik.cz/2021/02/15/cak-k-vyhlase-ni-nouzoveho-stavu-usnesenim-vlady-ze-dne-14-2-2021/>).

Kodiċi ta' Etika Ċek għall-imħallfin (verżjoni bl-Ingliż) ([https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns\\_web.nsf/web/CodeofEthics~Code\\_of\\_Ethic~?Open&lng=EN](https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/CodeofEthics~Code_of_Ethic~?Open&lng=EN)).

Qorti Kostituzzjonali Ċeka, Id-Deċiżjoni Nru I. ÚS 3271/13.

Qorti Kostituzzjonali Ċeka, Is-Sentenza tal-25 ta' Marzu 2021, Pl. ÚS 12/21.

Il-Gvern Ċek (2019), *Analízi tar-Riskju tal-Korruzzjoni fis-settur tas-saħħa* (<https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/08/Sektorov%C3%A1-anal%C3%BDza-korupce-ve-zdravotnictv%C3%AD.pdf>).

Il-Gvern Ċek (2021), *Kontribut miċ-Ċekja għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt*.

Il-Gvern Ċek, *L-Istrategija kontra l-Korruzzjoni* (<https://korupce.cz/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2018-az-2022/>).

Il-Gvern Ċek, *Proġett biex jiġu stabbiliti portali "eCollection" u "eLegislation"* (<https://www.mvcr.cz/clanek/esbirka-a-elegislativa.aspx>).

Il-Gvern Ċek, *Strategija għall-Ġlieda kontra l-Frodi u l-Korruzzjoni fil-Fondi tal-UE 2014-2020* ([https://www.dotaceeu.cz/Dotace/media/SF/FONDY%20EU/2014-2020/Dokumenty/Ostatn%c3%ad/MMR\\_Strategie-proti-podvodum-SSR\\_FINAL3.pdf](https://www.dotaceeu.cz/Dotace/media/SF/FONDY%20EU/2014-2020/Dokumenty/Ostatn%c3%ad/MMR_Strategie-proti-podvodum-SSR_FINAL3.pdf)).

Il-Ministeru tal-Finanzi Ċek (2020), *Programm ta' Konvergenza tar-Repubblika Ċeka*.

Is-sit web tal-Parlament Ċek (<https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=1150>).

Unjoni Ċeka tal-Imħallfin, *Soudcovská unie k vystoupení ministryně spravedlnosti* (<https://www.soudci.cz/zpravy-a-stanoviska/pohledy-a-nazory/3173-soudcovska-unie-k-vystoupeni-ministryne-spravedlnosti.html>).

Unjoni Ċeka tal-Prosekuturi, *Dikjarazzjoni tal-4 ta' Frar 2021* (<https://www.uniesz.cz/reakce-unie-statnich-zastupcu-ceske-republiky-na-utoky-politiku-proti-ustavnimu-soudu/>).

Česká justice (2021), *l-Investigatur fil-każ ta' Stork Nest jitlaq. Huwa għalaq il-fajl u ppropona li l-każ jitressaq quddiem il-qorti (Vyšetřovatel Čapiho hnízda končí u policie. Spis uzavřel a navrhl podat obžalobu)* (<https://www.ceska-justice.cz/2021/05/vysetrovatel-capiho-hnizda-konci-u-policie-spis-uzavrel-a-navrhl-podat-obzalobu/https://www.ceska-justice.cz/2021/05/vysetrovatel-capiho-hnizda-konci-u-policie-spis-uzavrel-a-navrhl-podat-obzalobu/>).

Deník N (2020), *Zeman: Wara l-laqgħa ma' Benešová nindunajt li t-tmiem tiegħi kien ġej, kont mira lesta għaliha. Il-politika saret aktar ħarxa (Zeman: Po schůzce s Benešovou jsem vycítil svůj konec, byli jsme pro ni vděčný terč. Politika zhrubla)* (<https://denikn.cz/633179/zeman-po-schuzce-s-benesovou-jsem-vycitil-svuj-konec-byli-jsme-pro-ni-vdecny-terc-politika-zhrubla/?ref=list>).

Deník N (2021), *Babiš akkuža lill-imħallfin milli jinfluwenzaw l-elezzjonijiet. Ahna qed niproteġu l-Kostituzzjoni, Rychtský rreaġixxa (Babiš obvinil soudce z ovlivňování voleb. Jen chráníme ústavu, reagoval Rychetský)* (<https://denikn.cz/553944/snazi-se-ovlivnit-vysledek-voleb-babis-zautocil-nastavni-soud-i-predsedu-rychetskeho/>).

Deník N (2021), *Min wiegħed xiex lil min? Huma jagħmlu konfużjoni qabel l-elezzjonijiet, Benesova tikkritika d-deċiżjoni tal-Qorti Kostituzzjonali (Kdo co komu slíbil? Před volbami udělají tóčo, kritizuje Benešová verdikt Ústavního soudu)* (<https://denikn.cz/553991/kdo-co-komu-slibil-pred-volbami-udelaji-toco-kritizuje-benesova-verdikt-ustavniho-soudu/>).

Id-Direttorat Ġenerali għall-Komunikazzjoni (2019), *Ewrobarometru Flash 482: businesses' attitudes towards corruption in the EU*.

Id-Direttorat Ġenerali għall-Komunikazzjoni (2020), *Ewrobarometru Speċjali 502: korruzzjoni*.

Unjoni Ewropea tax-Xandir (2021), *“Il-Media tas-servizz pubbliku fir-Repubblika Ċeka taħt theddida”* (<https://www.ebu.ch/news/2021/04/public-service-media-in-the-czech-republic-under-threat>).

Il-Kummissjoni Ewropea (2019), *Rapport Finali tal-Awditjar, Nru REGC414CZ0133, REGIO/C4/AUD* ([https://ec.europa.eu/regional\\_policy/sources/docoffic/official/reports/cz\\_functioning\\_report/cz\\_functioning\\_report\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cz_functioning_report/cz_functioning_report_en.pdf)).

Il-Kummissjoni Ewropea (2020), *Rapport dwar l-Istat tad-Dritt, il-Kapitolu tal-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fiċ-Ċekja*.

Il-Kummissjoni Ewropea (2021), *Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE*.

Il-Parlament Ewropew (2020), *Rapport dwar il-missjoni ta' ġbir ta' informazzjoni tal-Kumitat għall-Kontroll tal-Baġit fir-Repubblika Ċeka* ([https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/209082/CONT\\_CZ\\_Mission\\_Report\\_Final.pdf](https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/209082/CONT_CZ_Mission_Report_Final.pdf)).

Glopolis (2021), *Kontribut minn Glopolis għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt*.

GRECO (2016), *Fourth Evaluation Round – Evaluation Report on Czechia on Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors*.

GRECO (2020), *Fourth Evaluation Round – Interim Compliance Report on Czechia on Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors.*

Info.cz (2021), Il-Proċedimenti kontra Babiš se jibqgħu għaddejjin sal-elezzjoni, il-prosekuturi jużawha bhala tarka kontra t-tkeċċija tagħhom. Huwa l-aktar żmien brutali, li kieku l-Gvern intemm għada, kont inkun l-aktar kuntent, tgħid Benešová (Stíhání Babiše se povleče do voleb, státní zástupci z něj mají štít proti svému odvolání. Je to nejbrutálnější doba, kdyby vláda zítra skončila, budu nejšťastnější, říká Benešová) (<https://www.info.cz/pravo/justice/marie-benesova>). Istitut Internazzjonali għall-Istampa (2021), “*Thassib dwar iż-żieda fl-indhíl fl-indipendenza tax-xandar pubbliku Ċek*” (<https://ipi.media/concerns-over-increasing-meddling-in-independence-of-czech-public-broadcaster/>).

Investigace.cz (2019), Reklamar tal-Istat: Min iħallas ukoll Parlamentní listy (*Státní reklama: Kdo také platí Parlamentní listy*) (<https://www.investigace.cz/statni-reklama-kdo-take-plati-parlamentni-listy>).

Lega tad-Drittijiet tal-Bniedem (2021), *Kontribut mil-Lega tad-Drittijiet tal-Bniedem għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt.*

Il-Qorti Municipali fi Praga, is-Sentenza tat-13 ta' Novembru 2020, Nru 18 A 59/2020.

Nadace OSF (2021), *Dopady pandemie COVID-19 na neziskové organizace* ([https://osf.cz/wp-content/uploads/2021/03/Nadace-OSF\\_Dopady\\_pandemie\\_NNO\\_2021.pdf](https://osf.cz/wp-content/uploads/2021/03/Nadace-OSF_Dopady_pandemie_NNO_2021.pdf)).

OECD (2019), *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Phase 4 Two-Year Follow-Up Report: Czechia.*

Ittra miftuħa lill-Ombudsman, iffirmata minn aktar minn 320 firmatarju, inklużi avukati prominenti (<https://www.petice.com/otevreny-dopis-verejnemu-ochrancu-prav>).

President tal-Unjoni Ċeka tal-Prosekuturi, *Dikjarazzjoni tas-26 ta' Frar 2021* (<https://www.uniesz.cz/prezident-unie-statnich-zastupcu-jan-lata-ministryne-benesova-sdeluje-nepravdy/>).

Alleanza Pubblika tal-Media (2021), *It-Theddida li qed jiffaċċja t-TV Ċek* (<https://www.publicMidjaalliance.org/the-threat-facing-czech-tv-ceska-televize/>).

Il-Prosekuzzjoni Pubblika (2021), sqarrija għall-istampa, il-Prosekutur Ġenerali Pavel Zeman ħabbar ir-riżenja tiegħu (Nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman oznámil rezignaci) (<https://verejnazaloba.cz/nsz/nejvyssi-statni-zastupce-pavel-zeman-oznamil-rezignaci/>)

Rekonstrukce státu (2021), *Il-lobbying għandu impatt qawwi fuq il-formulazzjoni tal-liġijiet, iċ-Ċeki jaħsbu, iżda jarawh prinċipalment bhala għodda għall-“godfathers” (Lobbying má podle poloviny Čechů výrazný vliv na podobu zákonů, vnímají ho ale hlavně jako nástroj pro kmotry)* (<https://www.rekonstrukcestatu.cz/archivse-novinek/lobbying-ma-podle-poloviny-cechu-vyrazny-vliv-na-podobu-zakonu-vnimaji-ho-ale-hlavne-jako-nastroj-pro-kmotry>).

Reporters Mingħajr Fruntieri (2021), *2021 Indiċi Dinji tal-Libertà tal-Istampa – Iċ-Ċekja* (<https://rsf.org/en/czech-republic>).

Romea.cz (2021), Membri ċittadini tal-“Kunsill tar-Rom”: Křeček ma jafx il-kompetenzi tiegħu, id-dikjarazzjonijiet tiegħu għall-istrategija dwar ir-Rom mhumiex veri, huwa sistematikament idgħajjef intenzjonalment id-dinjità tar-Rom (*ObčanštíČlenové “romské rady”: Křeček nezná své kompetence, k romské strategii se vyjadřuje nepravdivě, soustavně cíleně podkopává důstojnost Romů*) (<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/obcansti-clenove-romske-rady-krecek-nezna-sve-kompetence-k-romske-strategii-se-vyjadruje-nepravdive-soustavne-cilene>).

Seznam zprávy (2020), *Benešová tintensifika l-għieda kontra l-boss tal-prosekuturi. Babiš backed him up (Benešová zesiluje boj proti šéfovi žalobců. Babiš se ho zastal,* <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/benesova-zesiluje-boj-proti-sefovi-zalobcu-poda-karnou-zalobu-kvuli-vrbeticim-153409>).

Sít' k ochraně demokracie (2020), Monitoring report Report, ([https://ochranademokracie.s3.amazonaws.com/ochranademokracie/production/files/2020/11/18/13/26/42/6db6f97d-7c3e-452d-b27f-44740bbdaa74/zprava-pracovni-skupiny-pro-lidska-socialni-prava-2019\\_2.pdf](https://ochranademokracie.s3.amazonaws.com/ochranademokracie/production/files/2020/11/18/13/26/42/6db6f97d-7c3e-452d-b27f-44740bbdaa74/zprava-pracovni-skupiny-pro-lidska-socialni-prava-2019_2.pdf)).

L-Ufficċju Suprem tal-Awditjar (2020), *Rapport tal-UE tal-2020 – Rapport dwar il-Ġestjoni Finanzjarja tal-UE fiċ-Ċekja* (<https://www.nku.cz/assets/publications-documents/eu-report/eu-report-2020-en.pdf>).

Transparency International (2020), *Exporting Corruption (L-esportazzjoni tal-Korruzzjoni)*.

Transparency International (2021), *Kontribut minn Transparency International għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt*.

Transparency International (2021), *Corruption Perceptions Index 2020 - Indiċi dwar il-Perċezzjoni tal-Korruzzjoni 2020*.

Transparency International Repubblica Ċeka (2021), *Kontribut minn Transparency International Repubblica Ċeka għall-konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati għar-Rapport tal-2021 dwar l-Istat tad-Dritt*.

## **Anness II: Żjara tal-pajjiż fiċ-Ċekja**

Is-servizzi tal-Kummissjoni kellhom laqgħat virtwali f'Marzu 2021 ma':

- L-Assoċjazzjoni tal-Ġurnalisti
- Il-Kumitat Nazzjonali Ċek tal-Avukati
- Il-Kumitat Nazzjonali Ċek tal-Istitut tal-Istampa Internazzjonali
- Il-Kunsill għax-Xandir tar-Radju u t-Televiżjoni
- Dotazzjoni għall-Ġurnaliżmu Indipendenti
- Ċentru Ewropew għal-Libertà tal-Istampa u tal-Media
- L-Uffiċċju Analitiku Finanzjarju
- Frank Bold/Rikostruzzjoni tal-Istat
- L-Istitut Internazzjonali għall-Istampa
- Il-Lega tad-Drittijiet tal-Bniedem
- Il-Ministeru tal-Kultura
- Il-Ministeru għall-Intern
- Il-Ministeru għall-Ġustizzja
- L-Aġenzija Nazzjonali dwar il-Kriminalità Organizzata
- L-Ombudsman
- Shubija Governattiva Miftuħa
- L-Uffiċċju tal-Prosekutur Ġenerali
- Il-Qorti Amministrattiva Suprema
- L-Uffiċċju Suprem tal-Awditjar
- Il-Qorti Suprema
- Transparency International Repubblika Ċeka
- L-Unjoni tal-Imħallfin
- L-Unjoni tal-Prosekuturi Pubbliċi

\* Il-Kummissjoni Itaqgħet ukoll mal-organizzazzjonijiet li ġejjin f'għadd ta' laqgħat orizzontali:

- Amnesty International
- Ċentru għad-Drittijiet Riproduttivi
- CIVICUS
- Civil Liberties Union for Europe
- Civil Society Europe
- Il-Konferenza tal-Knejjes Ewropej
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- Iċ-Ċentru Ewropew għal-Libertà tal-Istampa u tal-Media

- Il-Forum Ewropew Ċiviku
- Il-Federazzjoni Ewropea tal-Ġurnalisti
- Is-Sħubija Ewropea għad-Demokrazija
- Il-Forum Ewropew Ċiviku
- Front Line Defenders
- Il-Fondazzjoni Dar id-Drittijiet tal-Bniedem
- Human Rights Watch
- ILGA-Europe
- Il-Kummissjoni Internazzjonali ta' Ġuristi
- Il-Federazzjoni Internazzjonali għad-Drittijiet tal-Bniedem
- International Planned Parenthood Federation European Network (IPPF EN)
- L-Istitut Internazzjonali għall-Istampa
- Il-Kumitat Netherlandiż ta' Helsinki
- L-Istitut tal-Politika Ewropea tas-Socjeta' Miftuħa
- Philanthropy Advocacy
- Protection International
- Reporters Mingħajr Fruntieri
- Transparency International EU